

DE GILDETROM

41 e jaargang afl. 4
Winter 1994

Nieuwjaarsprent,
Oude Schuts 's-Hertogenbosch, 1740 (detail).
foto: P. Cox Eindhoven

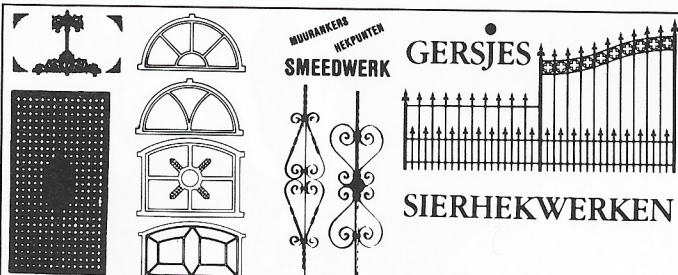

De grootste
sortering

GEWEREN & MUNITIE

vindt u bij
AVEMO vh
A. v.d. Ven-Mommers

Korvelseweg 80 - 82
5025 JJ Tilburg
Tel. 013 - 431905

 **GERSJES GIETIJZEREN
RAMEN B.V.**

Berkdijk 13A,
5271 SR St.-Michielsgestel
Bedr. terr. Venkant
Tel. 04105 - 13471 Fax 16968

Zend mij informatie over: ☐ sierhekwerken
☐ smeedwerk
☐ gietwerken

Naam: _____

Adres: _____

Postcode: _____

Woonplaats: _____

Telefoon: _____

In gefrankeerde envelop zenden aan nevenstaand adres

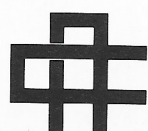
!!!UNIFORMEN!!!

Wij maken alle uniformen op maat naar ons of
Uw eigen ontwerp in eigen atelier.
Bij ons zit U ook goed voor bijwerkingen van uniformen.
Bij ons verkrijgbaar: alle toebehoren o.a. extra lange
gildekousen. (tot ver over de knie)

Maak vrijblijvend een afspraak,
wij komen zonder verplichtingen.

KLEERMAKERIJ BELIEN

Kerkstraat 20
3930 Hamont (België) (in Budel net over de grens)
Tel. vanuit NL. 00-3211/44 52 58

Nol Coopmans Edelsmid

ATELIER VOOR HET LATEN ONTWERPEN EN
VERVAARDIGEN VAN AL UW EXCLUSIEF
HANDVERVAARDIGD GILDEZILVER

GRAVEREN - DRIJVEN - CISELEREN - GIETEN

5632 PG Eindhoven, Kruburg 1a, Tel.: 040 - 418586

PAULISSEN

GROND- WATER- EN WEGENBOUW

- Voor alle grondwerkzaamheden
- Verhuur moderne graafmachines
- Bronbemaling
- Sloopwerken en puinrecycling
- Zand- en grinthandel
- Tankservice (ook credit-card), car-wash

Nieuwkerksedijk 23, 5050 AB Goirle, 013-348484

GILDEZILVER

ATELIER NOUD PETERS

Breestraat 47, St. Anthonis Tel. 08858 - 3366

Blinkt uit in vakmanschap

DE GILDETROM

Driemaandelijks tijdschrift
Over de Noordbrabantse schuttersgilden
uitgave van de Stichting De Gildetrom
ISSN 1380-233X

Hoofredacteur

J.M. Oomen
Kogelsmortal 6
5632 PV Eindhoven
tel. 040-422869

Redacteurs

Eur. Gem. Hist. Schutt.

M.E.M. v.d. Voort
Valklaan 6
5613 EC Eindhoven
tel. 040-438521

Maasland

J.G.M. Goudsmit
Spreeuwenburgerweg 14
5061 PH Oisterwijk
tel. 04242-17353

Noorbr. Federatie

R. Haase
Wapendragerstraat 40
5641 GT Eindhoven
tel. 040-811527

Kempenland

J.A.M. Govers
Beverlaan 11
5581 EE Waalre
tel. 04904-13842

Kwartier van Oirschot

H.C.P. van Hout
De Gaanderij 31
5688 TR Oirschot
tel. 04997-71258

Land van Cuijk

H. Christiaans
Koperwiekstraat 8
5451 XN Mill
tel. 08859-53439

Peelland

M.H.G. van Horik
Postel 45
5711 ET Someren
tel. 04937-96998

Baronie en Markiezaat

A.G. Boot
Korte Brugstraat 28
4871 XS Etten-Leur
tel. 01608-13270

Administratie

L.G.J. Huijbers
Dr. de la Courtstraat 71
5421 JG Gemert
tel. 04923-61855

Betalingen

Rabobank Gemert
rek.no.: 13.45.08.874
Stichting De Gildetrom
Girorekening van deze
bank: 839132

Voorwaarden

Abonnementsprijs 1995: collectief abonnement
f 13,25; Particulier abonnement f 18,25
Aanmaningskosten f 5,-
Abonnement dient bij vooruitbetaling te worden
voldaan. Het wordt geacht te worden voortgezet,
tenzij opzegging voor 1 november geschiedt.
Abonnementen kunnen elk moment ingaan.
De redactie houdt zich het recht voor teksten
naar beste weten en in ieders belang te redigeren.

Sluitingsdatum inzenden kopij afl. 1

1 februari 1995 (verschijnt: 24 maart)

Medewerkers aan dit nummer:

(buiten de redactie) F. Jansen, F. Mulder, H. v. Raak,
C. Setz, C. v.d. Voort, W. Vos, G. Wagemakers,
H. Bruijns, M. Horst, Ch. v.d. Velde, A. v.d. Ven,
L. de Greef, P. v. Eert, A. v. Baardwijk, A. Dankers,
A. Boon, J. Geelen, P. v. Melis, J. Maas, J. Weijtmans,
H. Basters, G. Horsten, K. v. Bijnen, M. v.d. Sande,
A. de Groot, R. v. Hal, M. Bardoel, W. v.d. Pasch,
H. v.d. Eikhof.

Niets uit deze uitgave mag worden veeleuvoudig
en/of openbaar gemaakt op welke wijze dan ook
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming
van de stichting De Gildetrom.

Zetwerk en druk: Drukkerij Bek, Veghel.

TER INLEIDING

Journalist en gildebrouder Hans van den Heuvel kijkt even terug op
een gebeurtenis van het afgelopen jaar.

ALLEEN VOOR KOOS

Groots en meeslepend was bij mijn gilde het afgelopen jaar niet. Zelfs niet het traditionele hoogtepunt van het gildejaar, de kermis. We moesten het dit jaar bij de Aarle-Rixtelse "blauwe schut" immers stellen zonder die verrukkelijke kers op de taart: het koningschieten. Toch leverde juist die weinig spectaculaire kermis het toonbeeld van de ware broederschap op; het bewijs dat het gildeleven waard is om geleefd te worden in een tijds-
spanne, die minder groots en minder meeslepend is.

Als zo vaak was onze grote kleine man, koning Koos van Hoof, daarbij betrokken. Als hij een vis was geweest, hadden wij hem wegens zijn kleine formaat waarschijnlijk teruggegooid, maar als gildebrouder is Koos een hele grote. Hij is, met ons, heel trots op de gildetuin waar wij sinds dit jaar met de kermis onze schietwedstrijden kunnen houden. Ons domein ligt op een prachtig plekje, een eindje achter de middeleeuwse kapel waar onze patroonheilige, Onze Lieve Vrouw in 't Zand, wordt vereerd. Het uitzicht is er fraai, het bier goed gekoeld, de belangstelling ook van de dorpsbewo-
ners groot en de stemming uitstekend. Ideaal dus voor een mooie kermisdag.

Er is zelfs een toilet. Een keurige wagen met twee deuren, waarbij de dames zich wel eens beklagen dat de rij bij hen altijd langer is, maar ze kunnen in elk geval de natuur haar vrije loop laten. En klagen, dat is natuurlijk maar betrekkelijk. Het is meer scherts. Trouwens, koning Koos klaagt toch ook niet? Terwijl hij eigenlijk best reden zou hebben. Want het urinoir in onze toiletwagen - wees gerust, dit blijft een keurig verhaal -, maar dat toilet dus, dat hangt erg hoog. Niet voor de grootste gilde-
brouder, de stoerste vendelier, die onversaagbaarste tamboer misschien, maar wel voor Koos. Het is een prachtige kerel, die Koos. Altijd voert hij het hoogste woord, hij is hard getaald, en zijn lach is aanstekelijk. Als hij voor de grap opmerkt dat diejen bak veel te hog is, dan horen alle aanwe-
zigen dat. Er wordt een grapje over gemaakt, deken-schrijver Henk van de Ven ontbiedt de volgende prijschutter bij wapenmeester Driek Swinkels, en het lieve kermisleven gaat gewoon verder.

Maar toch niet zo gewoon, dat er de volgende dag niet een element aan ons gildeterrein is toegevoegd. Na de mis, waarmee uiteraard ook deze kermisdag is begonnen, en de even traditionele kermisborrel bij 'den brouwer', de familie Prinsen, wachten de broodjes in onze blauwe tent, in onze gildetuin. De gildezusters hebben weer voortreffelijk werk geleverd, een gildebrouder heeft op onnavolgbare wijze de gratis kroketten versierd, er worden lovende woorden gesproken aan het adres van degenen die dat verdienen, en dan gaan we naar ons gildetent. Daar komt ons zuster-
gilde immers met ons het glas heffen op onze kermisdag. Maar eerst wordt ons gildeterrein opgeruimd. Koning Koos moet eventjes 'naar achteren'. Ook al is diejen bak te hog. Op de vloer vindt hij echter iets bijzonders. Het is iets waarover gesproken zal worden, een grapje gemaakt, maar alleen in positieve zin. Niet om de draak met iemand te steken, maar juist om de betrekkelijkheid der dingen aan te geven. Het is een bewijs van broederschap. Het is een fraaie houten blok, ter dikte van het stuk dat diejen bak eigenlijk te hog is. 'Alleen voor Koos' staat erop.

Hans van den Heuvel ■

In het derde nummer is vergeten te vermelden dat Fr. Dieker alle informatie over de Gelderse schuttersgildenfederatie verstrekte.

De oproep rondom het thema oorlog en bevrijding (pag. 51) blijft van kracht. Het aantal abonnees blijft onze aandacht vragen. Het zou toch mogelijk moeten zijn, dat ook u een nieuwe abonnee werft? Daarom: allemaal aan de slag. Prijs en aantal zijn altijd aan elkaar gekoppeld. Bezorg ons daarom een vloed aan nieuwe abonnees. Binnenkort wordt weer uw betalingsdiscipline gevraagd. Ook dat hoort bij: samen deze klus klaren.

En u: Zalig Kerstmis en Gezegend 1995.

HOOFDLIEDENDAG 1994 'S-HERTOGENBOSCH

Eucharistieviering

In de vroege ochtend van 8 oktober kwamen de gildebroeders en gildezusters bijeen op de Parade, waar ditmaal niet zoveel ruimte was door het eveneens daar plaatsvinden van een internationale markt. Een extra attractie dus waar menig een, wandelend langs de kraampjes van profiteerde, het ongemak van de hierdoor weggevallen parkeerplaatsen op de koop toe nemend. Het Bossche gilde De Oude Schuts ging de gildestoet voor bij de intocht in de Sint Jan en luisterde op indrukwekkende wijze de H. Mis op, die werd voorgedaan door bisschop Ter Schure. Ondanks het nog maar prille herbestaan bewees dit gilde zich op volwassen wijze. Zij zijn zeer zeker een aanwinst voor de federatie, ondanks de gehoorde opmerkingen. In zijn preek deed de bisschop de oproep om de geloofsovertuiging uit te dragen. Het gemengd koor Cantamus Corde uit Vught verzorgde op ingetogen muzikale wijze de viering.

Jaarrede voorzitter

Het middagprogramma in het provinciehuis ving aan met de jaarrede door de voorzitter, die na zijn inleiding het woord gaf aan de commissaris der koningin de heer F. Houben. Deze memoreerde de overleden kringvoorzitter Herman van Rijckevorsel als een zeer fijne gildebroeder, die hij goed kende. Tevens dankte hij voor de kleurrijke bijdrage van de gilden aan de ontvangst van de Poolse president Lech Walenica op het provinciehuis.

Commissaris van de koningin F. Houben, Mevrouw Van Autenboer en de heer Van Autenboer na het in ontvangst nemen van de onderscheiding.

Voor verdiensten

De voorzitter vervolgde zijn jaarrede met het memoreren van enige federatieve activiteiten zoals het goed verzorgde toernooi trommen vendelen en bazuinblazen en het dito gewerschiettoernooi. Speciale aandacht besteedde hij aan de afsluiting van de actie Combat Stress, waarbij hij de initiatiefnemers, mevrouw en meneer Heikens, na zijn lofredre verraste. Mevrouw Heikens dankte zeer ontroerd en vergaf Rein Haase, dat hij haar wel eens in de fondswerving als 'liefdevol brutaal' had omschreven.

Johan Oomen, ontving het boekenduo 'De kaarten van de schuttersgilden van het hertogdom Brabant, 1300-1800', als blijk van waardering voor zijn bijdragen aan dit standaardwerk van dr. Eugene van Autenboer. De heer Van Autenboer, opperhoofdman van de Hoge Gilderaad der Kempen, heeft uitzonderlijk goede verdiensten voor het gildewezen. De waardering hiervoor werd tot uiting gebracht door toekenning van de federatieve onderscheiding, het zilveren medaillon. De federatievoorzitter spelde hem die op en bood mevrouw Van Autenboer een bloemetje aan. Paul van der Putten, gildebroeder van het Sint-Jorisgilde Gestel en voormalig voorzitter van de federatieve commissiesekcie boogschieten op wip, ontving voor zijn vele verdiensten het zilveren schild van

de federatie, vergezeld van een bloemetje voor zijn echtgenote Alda. In zijn dankwoord drong Paul bij de boogschutters aan op uiterste voorzichtigheid inzake de schietveiligheid: "Maak deze sport niet kapot". Zijn opvolger Mark Pijnenburg wenste hij succes. Als afsluiting van dit programma-onderdeel presenteerde Piet Hanegraaf het eerste proefexemplaar van 'De Gildeles', een boekje dat bedoeld is als leidraad voor het onderwijs inzake het fenomeen: de gilden. Dit boekje is door de SAT-commissie samengesteld en door commissielid Piet Hanegraaf in de inhoudelijke semi-finale gebracht. Na federatieve goedkeuring worden productie en verspreiding planmatig uitgewerkt. Deze presentatie had uitsluitend ten doel dit boekwerkje nu al onder de aandacht te brengen.

Alles smaakte desondanks

De lunch, in het vernieuwde roestvrijstaal-kil-aandoende personeelsrestaurant waar niet te veel geschoven mocht worden met de volgens architectentekening geplaatste stoelen en tafels, smaakte ingeleid door een brandewijntje desondanks zeer goed. Kringvoorzitter Ferd van Thiel genoot zichtbaar van de zult en schroomde niet om bij de belendende tafel voor overschotjes aan te kloppen, die hem gulhartig werden toegeschoven.

"Vendeliërs rol op de trommen"

In de aula was een kleine tentoonstelling ingericht met attributen die aansloten op het dagthema: de gilden in relatie tot de plaatselijke burgerlijke overheid. Gildebroeder troubadour Henk Habraken van het Sint-Barbaragilde Dinther gaf in een aantal snaakse liedjes een reactie op dit thema, door de commissieleden diverse thema's aan te reiken zoals: de gilden in relatie (naar buiten kijkend) tot de snelweg, de gilden in relatie tot (een slok nemend) de drank en de gilden in relatie tot de kastelein (deze laatste suggestie is zo gek nog niet, gezien de sociale functie van kasteleins).

Ook de commissieleden en zelfs medegildebroeder Eugène van Bouwdijk Bastiaanse moesten het ontgelden. De laatste met de historisch geworden woorden, als zijnde door hem geuit bij het commanderen van de Brabantse opmars tijdens het Europees schutterstreffen te Medebach: "Het kan me niets verdommen, vendeliërs rolt op de trommen". Het eerste zinsdeel moet aan het brein van Henk zijn ontsproten. Van de voorzitter, hoewel een zeer verdienstelijk jagermeester, verwachten we dergelijke ongekuiste taal niet.

Lezing

De lezing, verzorgd door mr. W.R. Ligtvoet, burgemeester van Oosterhout, werd ervaren als zijnde van zeer goed gehalte. Eenieder was er vol lof over en van vele zijden werd aangedrongen op publicatie in de Gildetrom. De Volksmuziekgroep van Peter Aarts gaf een goed stukje muzikale ontspanning weg. Het is jammer dat deze luistermuziek niet tot haar recht kwam tijdens het uurtje napraten rond de tap bij de vijver, door al het (begrijpelijke) geroezemoes. Aan enkele gedeelten uit de lezing willen we hier aandacht geven:

Dagthema kennelijk tijdloos

Ter gelegenheid van het Landjuweel te Eindhoven 1955 verscheen een boekje, waarin referaten zijn opgenomen van A. Frenken, Antoon Coolen en Dr. Roukens. Het is treffend te lezen dat uw dagthema "De gilden in relatie tot de plaatselijke burgerlijke overheid" kennelijk zo tijdloos is.

Gilden als evenementenbureau?

De drie genoemde schrijvers stellen, dat de gilden wortelen in de gemeentelijke samenleving. Zij duiden op de taken van de gilden in verschillende bewoordingen: taak bij kermissen, jaarmarkten en manifestaties, kleur, vaart en vreugde brengen, dienstverlenende instellingen, werden bij stoeten ingeschakeld, ontspanning, sport en wedstrijd, met alle draden aan de gemeenschap verbonden, gilden hebben een

cultuurdragende functie, verbonden met religieuze activiteiten. Wat vrij vertaald naar hedendaagse termen heeft het zojuist naar voren gebrachte iets van gilden als: evenementsbureau en cateringbedrijf avant-la-lettre.

Cultuurdragers met meer inhoud

Deze typering doet evenwel volstrekt tekort aan de betekenis van de gilden, omdat ik ze vooral zie als cultuurdragers, waarbij termen als hechte vriendschap, sociale steun aan elkaar, stijlvolheid, sportiviteit en normhandhaving beter passen. Zodoende zie ik de gilden als een waardevolle schakel tussen heden en verleden en dat is ook de kern van alle publicaties, die ik over de gilden in de afgelopen jaren ben tegengekomen.

Drie centrale begrippen

Aansluitend op het boekje van het Landjuweel Eindhoven, vraag ik u drie centrale begrippen vast te houden: Brabant, wereldlijke overheid en volksleven.

Brabant

Over de band die de Brabantse gilden met hun provincie hebben, behoef ik niet zo lang te spreken. Maar de Brabantse samenleving is natuurlijk veranderd: ontzuiling, zakelijker, economische belangen, bevolkingsgroei, landschapsverandering, veranderingen in het agrarisch bedrijf, individueel gedrag dat collectieve normen beconcurrert.

Een zaal vol geïnteresseerd gildevolk.

Iedere Brabander kan kiezen

In dat welvaartsbeeld is een zeer pluriforme samenleving tot stand gekomen met een grote keus aan mogelijkheden om de vrije tijd door te brengen. Iedere Brabander kan kiezen uit een groot aanbod van verenigingen op haast elk terrein, de uitgaansmogelijkheden in onze dorpen en steden zijn groot en de televisie brengt vertier en amusement, soms al met een 30-voudige keuzemogelijkheid dichtbij. De jaarmarkt, de kermis en de kerkelijke hoogtijdagen zijn niet meer het enige evenement in Brabant, waaraan men massaal, met lang ervoor opgespaard geld, deelneemt. Dit maakt het voor de gilden moeilijker om hun daarnet beschreven positie van weleer waar te maken: er is kortom erg veel concurrentie.

"Dit is Brabant" gevoel

Ongetwijfeld zijn de gilden een belangrijke schakel geweest om het Brabantgevoel, de Brabantse identiteit te markeren en vorm te geven. Wellicht is het een goede test om na te gaan of u een "extra" (Dit is Brabant) ervaring krijgt als u de gilden ziet voorbij trekken. Of krijgt men meer een gevoel van folklore? Het zou daarom misschien goed zijn om in gildeverband eens bij die vragen stil te staan. Onder elkaar uit te spreken welke band men voelt als gildebroeder.

Toekomstmogelijkheden

Er lijkt, ondanks de veranderingen, geen reden aanwezig om vanuit die invalshoek te twijfelen aan de toekomstmogelijkheden van de gilden. Het zal wel moeilijker worden om in de context van de veranderingen nieuwe, jongere gildebroeders te vinden, maar onmogelijk is dit zeker niet.

Wereldlijke overheid

Zoals Frenken al schreef: de bestuurders kunnen nog steeds

niet zonder de gildebroeders, ondanks het feit dat er meer alternatieven zijn dan vroeger in de keuze van de aankleding van festiviteiten. Niets nieuws onder de zon, maar wellicht leven er bij u toch vragen over de effecten van de bestuurlijke ontwikkelingen in Brabant op uw positie als gilden. Aan de bestuurders zal dat niet liggen. Aan de gemeentelijke herindeling wellicht? Daarbij horen woorden als schaalvergroting, afstand. Ik verdedig echter de stelling dat de gemeentelijke herindeling geen wijziging zal inhouden voor de positie van de gilden. U bent immers niet aan gemeenten of diens besturen opgehangen, maar wortelen in de samenleving: buurten, wijken, kerkdorpen of dorpen.

Gunstige effecten

De gemeentelijke herindelingen kunnen ook gunstige effecten hebben: versterking van identiteit van eigen gemeenschap, samenwerking met zuster-gilden, grotere inzet van bestuurders om geen ongeïnteresseerdheid als verwijt te krijgen.

Tijd steken in hechte worteling

De wereldlijke overheid moderniseert, reorganiseert, vergroot de schaal, maar blijft gelukkig aangewezen op de lokale bevolking. Het is dus verstandig nu tijd te steken in een blijvende hechte worteling in de dorpen en de steden en goede contacten te blijven onderhouden met de leden van de gemeenteraad.

Volksleven

Naar mijn mening draait het gildeleven om het volksleven. Dr. Roukens beschreef in 1955 de gilden ook zo in zijn bijdrage aan het boekje van het Landjuweel. Hij roept daarin op, niet alleen hoeders te zijn en de streekcultuur te doen herleven en in ere herstellen. Maar hij stelt ook dat gilden vernieuwers van die cultuur kunnen zijn. Dat laatste is geen eenvoudige opgave voorzover het de gildencultuur zelf betreft, maar wel een uitdaging. Ik zou durven zeggen: pas ermee op. Juist in deze tijd van vele maatschappelijke veranderingen is er ruimte om tradities vast te houden en ook de daarbij behorende normen en omgangsvormen aan anderen te tonen. Veeleer zou ik de woorden van Dr. Roukens willen vertalen naar het klimaat in de gilden, dat het mogelijk moet maken dat nieuwe en vooral jonge leden zich eveneens thuis voelen. Aanvulling van de gildencultuur is dan belangrijker dan vernieuwing ervan. Uw tradities onderscheiden u van het algemene verenigingsleven en dat lijkt me een wervend gegeven.

Henk Habraken in zijn element.

Voortgaan op het al zo oude pad

Soms wordt wat badinerend gezegd: "Do'r hedde de guld". Ik hoop echter dat dat nog heel vaak uit vele kelen zal klinken en dat de Brabantse gilden ook in deze tijd de inspiratie zullen vinden om voort te blijven gaan op het al zo oude pad. Die aanvullende modernisering komt dan vanzelf wel. Doe dit dan met dezelfde glimlach als waarmee de dichteres Harriët Laurey haar sonnet voor Brabant eindigt: "En nergens ligt een glimlach zo gereed als waar de wereld land van Brabant heet." ■

NIEUWE-JAARS EER-GEDIGT

Nieuwjaarswens tamboers

Voor het jaar 1740 werd door de tamboers van "de Schuttery van den Edelen Manhaften Ouden Schuts ofte Voedboog binnen de Hoofstad 's Hertogenbosch" een nieuwjaarsgedicht met bijbehorende prent rondgedeeld. Volgens eigen zeggen was dat "een out gebruik en volgens onse pligten." Reeds in de zeventiende eeuw wensten de Bossche schutters elkaar op deze manier een goed nieuwjaar. Ook uit andere Nederlandse steden kennen we nieuwjaarsgedichten en -prenten (Hoorn, 's Gravenhage, Utrecht, Dordrecht). Ook van Belgische schuttersgilden zijn nieuwjaarswensen bekend (onder andere van de Brugse schuttersgilden). Van dit soort gelegenheidsdrukwerk is relatief weinig bewaard gebleven. Het werd gewoon aan schutters en hoogwaardigheidsbekleders uitgedeeld.

Nieuwjaarsgedicht met bijbehorende prent.

foto: P. Cox Eindhoven

Het hier afgebeelde blad meet 47,5 bij 36,5 cm. De plaatrand van de gravure is 19 bij 24,3 cm. Boven aan het blad is een kopergravure afgedrukt met eronder de titel met in Romeinse cijfers het jaartal 1740. Op de gravure staat een architectonische boog weergegeven met daaronder een hoog voetstuk. Daartegen is een liggend ovaal geplaatst St. Joris de draak bevechtend in een landschap verbeeldend. Onder tegen het voetstuk staat binnen een ovaalvormig kader een panorama van 's Hertogenbosch vanuit het zuiden. Links 's Hertogenbosch en rechts het Sint-Joriswapen. Boven op het voetstuk staan twee klimmende leeuwen, die het gekroonde wapen van Nederland vasthouden. Vanachter het voetstuk komen links en rechts zogenaamde schutterstrofeën naar voren: piken, trommels en pijlen. Onder deze voorstelling staat het nieuwjaarsgedicht. Dat wordt afgesloten met een "Jaar.aanwijzer".

Dat is zogenaamd chronogram, jaartalvers of -spreuk. Deze luidt: "D'oUtste sChUts Van Den Voed-boog heeft VeeL eeUWen gefLoreert." De hoofdletters stellen Romeinse cijfers voor. Door deze op te tellen (de W staat voor twee keer V) ontstaat het jaartal 1740. De schrijver van het vers is bekend. Er staat: "composuit H. Kemps". Ook de graveur van de voorstelling kennen we: "D. Coster fecit 1739". Evenals de drukker: "Hendrik Palier boeckdrucker op de "Groote-Marckt" te 's-Hertogenbosch. Dezelfde koperplaat is meermalen gebruikt voor nieuwjaarsprenten voor andere jaren. Er zijn exemplaren bekend voor de jaren 1741 en 1747. Het vers spreekt voor zichzelf. Eerst wordt erin teruggekeken op het jaar 1739. Toen alle officieren en rotgezellen op een welvoorzien openlucht maaltijd getraceerd werden. In het tweede deel wordt iedereen, in volgorde van belangrijkheid, een zalig en voorspoedig nieuwjaar gewenst. De tekst luidt:

Het is een out gebruik, en volgens onse pligten
In dit ons Nieuwe Jaar te maaken kleine Digten
Aan d'outste Schuttery van dees vermaarde stad
En haar Manhaftigheid te zetten op dit blad:
Hoe dat verlede jaar dees Oude-Schuts quam treden
Met Teekens op de hoed van haar Hoog-Mogentheden,
In ordre wel gestelt, haar Wapens in de hand,
Passerende door dees stad strijdbaar voor 't Vaderland.
Betoonende dat zy bereidt zyn om te stryden
Ten dienste van den Staat, en ook het Land ten vryden,
Als haar Hoog-Mogende, of Magistraat gebied,
Of haare Officiers, zoo dra 't bevel geschied.
Wanneer den Collonel, die groot en klein beminnen,
Tot Glans van deze Schuts dit Cieraat kwam verzinnen,
Aanstonts bereiden deed een kostelijk Tractement
Voor all' de Rotsgesels, en heel het Regiment:
Vier Tafels kwam men daar in open lugt te stellen
Voor alle officiers en haare Rotsgesellen
Van hondert voeten lank, verciert met Bier en Wyn,
En treffelyke Spys, om in de vreugden te beschryven,
Zoo zeldzaam Tractement is nimmer hier gezien,
Dat overtuigen ons de alder outste lien.

Wy Tamboers komen nu het nieuwe jaar t'aanbieden
Eerst aan de Officiers, gelyk het moet geschieden:
En wenschen d'Opperhoofd den Heere Collonel
Een zalig nieuwe jaar, dat hy mag vaare wel
Met zyne Compagnie in voorspoet veele jaaren;
Den Capitein Luitenant wil God van kwaad bewaaren
Nog menig jaar na dit, als ook de Luitenants,
En Vaandrig desgelyx, en ook de vier Sergants.
Manhafte Schuttery beroemt als kloeke Helden,
Die met den Boog en pyl u in de bresse stelden,
Om Staet, en Stad en Land, en wat ons dienen mogt
Te waaren van de geen, die hun ruïne zocht.
Lang leve zy te zaam Officiers en Rotsgesellen
In Eendragt menig jaar: en dat haar niet en kwellen
Het minste tegenspoet, om in een zoete rust
Te hebben in dees stad al wat men wenscht of lust:
Want Eendragt die maakt magt, gelyk 'et staat geschreven,
Eendragt kan Vyands magt kloekmoedig tegenstreven:
Als d'opper - Officiers eendragtig zyn alteid,
Dees oude Schuttery behoud haar Veiligheid.
Nog wenschen wij Tamboers Manhafte Schutterye,
Dat ider Huysgezin den goeden God bevrye,
En zynen zegen zend in overvloedigheydt
Met dezen Nieuwe jaar tot ieders zaalighydt.

■

VERHALENBUNDEL

"En die opbloei zal er komen"

Ter gelegenheid van het 350-jarig bestaan bracht het Sint-Jansgilde van Soerendonk een jubileumboek uit. Het boek heeft als titel gekregen: "En die opbloei zal er komen", verhalenbundel bij het 350-jarig jubileum van het Sint-Jansgilde van Soerendonk. Het boek is geschreven en samengesteld door gildebroeder Wim van Exel, in het dagelijks leven journalist bij het Eindhovens Dagblad. "En die opbloei zal er komen", schreef de secretaris van het gilde als een van de eerste zinnen na de oorlog op, naar aanleiding van de slechte toestand waarin het gilde toen verkeerde. En die opbloei kwam er ook al spoedig, zo blijkt uit het boek. "En die opbloei zal er komen" is ook de titel van het eerste verhaal, dat een groot deel van het boek beslaat. Het beschrijft de vooroorlogse toestand van het gilde, aan de hand van herinneringen van oude gildeboeders en dorpsgenoten, inclusief de oude gebruiken als het koningschieten op de wiken van de molen. Uitvoerig wordt daarna verhaald van de opleving na de Tweede Wereldoorlog en de groei naar een groter en goed uitgerust gilde. De gang van zaken wordt beschreven tot in 1954. Veel zaken, die in het dorp Soerendonk speelden, komen aan de orde. Speciale aandacht is er voor het gildehuis. Dat koos het gilde voorheen elk jaar na een inschrijving. Nu wordt het om de drie jaar gekozen. Het jubileumboek bevat verder verhalen van vier medewerkers, die elk een onderdeel van de historie of het functioneren van het Sint-Jansgilde belichten. Er is een verhaal over de oude koningsschilden sinds 1644, onder andere wat de merken vertellen, die daarop te vinden zijn. Er is een portret van de twee gildebroeders en oud-kapiteins (Leo van Exel en Toon Ras), die tientallen jaren gezamenlijk het gilde leidden.

Ook is een beschrijving opgenomen van een zeventiende eeuwse zilveren plaquette uit Antwerpen. Deze fraaie, antieke plaquette met een afbeelding van Johannes de Doper kocht het gilde met het oog op het naderend jubileum. Tot slot is er een impressie van de "ommeganck" op kermisdinsdag in juni 1993: de jaarlijkse rondtocht langs kerk, cafés en gemeentehuis, die traditie is op kermisdinsdag. Het boek werd gepresenteerd tijdens de receptie ter ere van het jubileum op vrijdag 3 juni. Het telt 94 pagina's en een dertigtal foto's, waaronder veel oude. Wat zo'n boek dreigt te worden (opsomming van namen, jaartallen en feiten) is het niet geworden. Van het begin tot het eind blijf je geboeid. De gildebroeders die genoemd worden, komen tot leven door de gedetailleerde en beeldende manier van schrijven. De schrijver heeft perfect gebruik gemaakt van mondelinge overlevering. Bij monden van zijn informanten komt het gildeverleden verrassend naar voren. Anekdoten zijn apart belicht. Kortom: een boeiende publicatie, die aandacht geeft aan een vergeten periode uit het verleden. Een voorbeeld voor andere gilden. Te bestellen: L. Staals, De Rutjens 16, 6027 PK Soerendonk, tel.: 04959-3135; kosten: f. 12,50 (excl. porto). ■

STICHTING CULTUURFONDS

Ondersteunt Noordbrabantse gilden

(Van de redactie)

Deze stichting, ter ondersteuning van de Noordbrabantse schuttersgilden, bestaat al enige tijd en heeft op 25 februari het huishoudelijk reglement vastgesteld. Deze stichting heeft als doel: het ondersteunen van de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden en de aangesloten kringen bij deze federatie en de daaronder ressorterende schuttersgilden door

het geven van financiële hulp. Er kan alleen steun ontvangen worden op projecten, welke op geen enkele andere wijze kunnen worden gefinancierd. Voor de gilden dient deze financiële steun alleen ter aanmoediging van de zelfwerkzaamheid. De stichting heeft de naam: cultuurfonds. Daaruit blijkt overduidelijk op welk terrein de stichting actief wil zijn; de culturele activiteiten, ontplooid door de gilden.

Financiële steun

De hulp kan bestaan uit schenking, renteloze lening of een rentedragende lening. Het bedrag dat de stichting als schenking kan besteden, mag jaarlijks nooit hoger dan driekwart van de ontvangen opbrengsten uit beleggingen in het jaar voorafgaande aan het jaar van uitbetaling zijn. Voor de vaststelling van de uit te keren bedragen dienen de opbrengsten uit beleggingen e.d. eerst verminderd te worden met alle gemaakte onkosten van de stichting. Verstrekte leningen zullen een maximale looptijd kennen van drie jaren. Een langere looptijd kan (door bijzondere omstandigheden) door het stichtingsbestuur worden goedgekeurd. Bij rentedragende leningen zal een rentepercentage gerekend worden, gelijk aan het promessedisconto van de Nederlandse Bank op het moment van afsluiten van de lening. Van iedere verstrekte lening zal een leningsovereenkomst tussen de stichting en de aanvrager worden opgemaakt. In deze overeenkomst wordt, behalve het bedrag, in ieder geval ook de hoogte van de rente opgenomen en de termijnen van de aflossing.

Aanvragen tot ondersteuning

De aanvragers moeten hun verzoeken degelijk onderbouwd indienen. Zij dienen voldoende financiële, inzichtelijke informatie te verstrekken. Zij behoren bij hun aanvraag ook hun laatste financiële jaarverslag en recentste begroting mee te zenden aan de stichting.

Voorzover de aanvraag het aankopen van oud-gildezilver of gilde-attributen betreft, moet een zo nauwkeurig mogelijke beschrijving toegevoegd worden. Daarin zullen alle van belang zijnde gegevens en data genoemd moeten worden.

Garantie van gemeente

Een aanvraag bij het aankopen van gildezilver of gildeattributen dient zo mogelijk vergezeld te gaan van een garantie van de gemeente. Daarin wordt een juiste nakoming van de aangegane financiële verplichting gegarandeerd door de betreffende gemeente.

Bemiddelen tot behoud

Het cultuurfonds staat ten dienste van de nu actieve schuttersgilden. Het kan ook gebeuren dat er oud-gildezilver of attributen te voorschijn komen en te koop zijn van niet meer actieve gilden. Een actief gilde heeft daar doorgaans geen belang bij. De stichting wil bemiddelen bij aankoop ten behoeve van een van de Noordbrabantse musea. Zo kan toch het cultureel erfgoed voor Noord-Brabant behouden blijven.

Afwijkingen altijd mogelijk

In bijzondere gevallen, bijvoorbeeld bij een publieke verkoop of veiling, kan van de procedure afgeweken worden. Het dagelijks bestuur kan dan beslissen. Snelheid en besluitvaardigheid is dan geboden. Het dagelijks bestuur moet wel de overige bestuursleden zo spoedig mogelijk informeren.

Nadere informatie?

Deze kan verkregen worden bij de heer J.B.M. Mes, Kerkstraat 37, 5051 LA Goirle tel.: 013-343131. ■

TIENDE EUROPEES KONINGSCHIETEN

Trouw had hij zijn plekje ingenomen; het naambordje met daarop: "Sint-Sebastiaan Oudenbosch" in de ene en zijn spaarpotje in de andere hand. Drieënehalf uur had hij er braaf gewacht. En toen het op vertrekken aan kwam bleek alles vergeefs. De schutters, uit die voor hem onbekende plaats, lieten definitief op zich wachten. Verweesd keek hij om zich heen. Tranen sprongen hem in de ogen. Plotseling werd hij bang van die duizenden pakken met medailles, van veren en pluimen, uitgelaten schutters en vrolijke klanken. Na een tijdje legde een van de organisatoren zijn beschermende hand op zijn smalle, schokkende schouder. Het naambordje had hij niet meer nodig. Boos nam de Medebacher schutter het van hem over. Met hun gang naar de kantine van de voetbalclub maakten ze samen een einde aan hun onzekerheid.

Dat is een van de vele waarnemingen tijdens het tiende Europese Koningschieten in het Duitse Medebach (Sauerland). Elke deelnemer of bezoeker zal door zijn achtergronden dit feest anders beleefd hebben.

Eerst de visie van Mathieu van der Voort; al tientallen jaren betrokken bij de Europese Gemeenschap van Schuttersgilden:

Organisatie

Het Tiende Europees Koningschieten is een geweldig succes geworden. Alle gildebroeders, die wij tot nu toe hebben gesproken, zijn zeer enthousiast over het grootste verbreedingsfeest in de geschiedenis van de EGS. De sfeer was geweldig. De organisatoren in Medebach hebben er alles aan gedaan om een feestelijke sfeer te creëren. Het feest is echter niet in alle opzichten geslaagd. Organisatorisch kan er nog al wat op aangemerkt worden. Misschien kan de EGS hier meer op aangesproken worden dan de organisatoren in Medebach. De EGS-feesten beginnen een zodanige omvang te krijgen, dat niet meer kan volstaan worden met het (namens EGS) mondeling overbrengen van instructies. Dat is nu wel gebleken. Het schijnt dat bepaalde personen aan de organisatoren in Medebach mededelingen hebben gedaan, die niet in overeenstemming waren met de reeds jarenlang gevolgde gedragslijn. Er zou zelfs gezegd zijn, dat men in Medebach kon doen en laten wat men wilde. Het feest zou volgens de eigen gebruiken georganiseerd kunnen worden. Het is daarom dringend noodzakelijk dat de EGS de ervaring van vroegere organisatoren van een koningschietsing ten spoedigste op papier zet. De EGS heeft dit begrepen en heeft daarom een commissie gevormd, die op korte termijn richtlijnen op papier zal zetten en ter goedkeuring aan de EGS zal voorleggen. Er zal over nagedacht moeten worden of men politici uit kan nodigen een verkiezingstoespraak te houden.

Er zal voor gezorgd moeten worden dat de president van de EGS op een zodanige wijze begeleid wordt, dat deze ten allen tijde weet waar hij moet zijn en wat hij moet doen. Dit geldt ook voor de nieuwe en oude schutterskoning. Ook de installatie van de nieuwe koning is voor het eerst onbevredigend geweest. Deze is niet gebeurd, zoals de EGS gewend was.

In het programmaboekje waren niet de namen van de aangesloten organisaties gegeven, noch die der EGS-funktionarissen. Het is ook te doen gebruikelijk dat men een bezoekend gilde of schutterij een programmaboekje thuis stuurt. Niet daarvoor DM. 10.-- moet betalen!! Ook funktionarissen van de EGS moesten het betalen.

De optochttroute was veel te lang. Zeker omdat er ook nog hoogte verschillen waren. Daardoor kwamen van de 245 deelnemende verenigingen de laatste groepen bijzonder laat op het feestterrein. Ze waren te vermoeid, om ook nog deel te nemen aan de massale opmars van de gilden van de Noordbrabantse Federatie. Dankzij de immer bereidwillige schutterijen van de Gelderse Federatie, is het niet helemaal een flop

geworden. Maar allen die aanwezig geweest zijn, weten dat het veel en veel mooier kan en dat het stijlvoller had kunnen zijn. Het schieten om de titel Europees Schutterskoning was ook deze keer weer bijzonder spannend; 260 schoten waren nodig, voordat Heinz Meier (73 jaar oud) lid van de St.-Sebastian-Bruderschaft uit Rath-Heumar (Bezirksverband Porz) zich de nieuwe koning kon noemen. Hij zal dit blijven tot in Haaksbergen (NL) in 1996 het elfde koningschieten zal plaatsvinden.

De Ravensteinse gildebroeders kijken er op hun manier tegenaan:

Sint-Barbaragilde enthousiast

Een deputatie van twaalf gildebroeders met hun partners van het Sint-Barbaragilde uit Ravenstein heeft 2 en 3 september deelgenomen aan het tiende Europees schuttersfeest in Medebach. Tijdens dit weekend is de band met vele Belgische, Duitse, Poolse en uiteraard ook Nederlandse gildebroeders en soms ook -zusters aangeknoopt of verstevigd. In totaal waren ruim 250 Europese gilden met tienduizenden gildebroeders en -zusters present. Zaterdag 3 september stond het Europees koningschieten op het programma. Aangezien er van Nederlandse zijde slechts zeventien koningen afgevaardigd mochten worden, mocht koning (M. v. Breda) ondanks zijn kringkoningschap, niet meeschieten. Hij krijgt zijn kans over twee jaar in Haaksbergen. Zondag 4 september was de dag van de grote optocht en van de vendelwedstrijden, welke door de Gelderse Federatie van Schuttersgilden werden georganiseerd. Deze was bereid de aanwezige vendelgroepen uit Brabant, buiten mededinging, mee te laten doen. Aangezien al onze meegereisde gildebroeders 's morgens vroeg om negen uur op het wedstrijdveld aanwezig waren, mocht onze vendelgroep de spits afbijten. Ondanks het vermoeiende schuttersbal van zaterdagavond, draaiden de vendeliers zo goed als perfect. Toch gaat al onze bewondering uit naar de vendeliers van het Onze Lieve Vrouwe- en Catharinagilde uit Erp, die zelfs het acrobatisch groepsvendelen tot in de puntjes beheersen. Deze kregen dan ook een tien met lof van de jury en een prachtige beker. Onze vendeliërsgroep behaalde een acht (volgens het Gelders punten systeem). Op zondagmiddag werd deelgenomen aan een grandioze optocht van de aanwezige gilden. Dit was een manifestatie die wel heel erg vermoeiend was, vanwege het heuvelige gebied waar de route door lag. De belangstelling van de talrijke toeschouwers maakte de optocht tot een ware triomftocht. Vooral de Poolse en de Nederlandse schuttersgilden stalen de show. Moe maar voldaan kwam de Ravensteinse deputatie zondagavond laat terug. Gezien het grote enthousiasme waarmee de Ravensteinse "Medebachgangers" huiswaarts keerden, ziet het hele gilde vol verlangen uit naar de volgende Europese schuttersfeesten.

Tot slot het persoonlijke verslag van Hans van Raak, oud-kringkoning en gildebroeder van het Sint-Jorisgilde Bladel.

Spitze in Deutschland

"Toen ik op vrijdag 2 september met enige gildebroeders en zusters naar Medebach vertok had ik het idee van een grote kringgiledag in mijn hoofd. Dat pakte echter heel anders uit. Wij waren op de eerste plaats niet gewend om drie dagen aan zo'n festijn deel te nemen en ook drie dagen met elkaar onder een dak te wonen. Het huisje waar we woonden was splinternieuw en het ontbrak werkelijk aan niets. Je zou bijna vergeten waarvoor wij naar Medebach waren gegaan. Dat veranderde echter snel toen wij (na enige aarzeling: wel of geen kostuum) naar de eerste samenkomst van de gilden gingen. Gelukkig hadden we voor het eerste gekozen. De manier waarop je met zo'n kostuum wordt ontvangen is fantastisch. Heel onze "familie" werd opgenomen in "Die grosse Familie" en heeft samen gedronken, geplauderd en gedanst. Een samenzijn dat door onze oosterburen goed wordt begrepen en waarbij

Bruderschaft hoog in het vaandel staat geschreven. Zij zouden het uitgevonden kunnen hebben. 's Morgens vroeg zijn we weer 'heimwaarts' gekeerd en na een goede nachtrust en een lekker ontbijt zijn we ons gaan voorbereiden op het Europees Koningschieten. 152 Koningen en kringkoningen verzamelden zich in der Schützenhalle en gingen met de harmonie voorop naar het schietterrein, alwaar zich reeds duizenden mensen hadden verzameld om dit gebeuren te aanschouwen. Het was net of je deelnam aan de Olympische Spelen. Na een voorcompetitie op drie bomen (er werd geschoten met een 8mm geweer op prachtige houten vogels) bleven er 21 schutters over die naar de finaleronde gingen. Uiteindelijk werd een 73-jarige Duitser "Europa Koning"; waarbij vermeldenswaardig is dat er ook een koningin deelnam aan dit koningschieten. Daarna brak het feest los en werd deze avond als het ware een kopie van de eerste avond. Op zondag 4 september konden wij onze nagekomen gildebroeders verwelkomen op het feestterrein en na een fijn samenzijn namen wij deel aan de optocht, waarbij onze gildebroeders en gildezusters merkten dat wij de dagen daarvoor niet stil hadden gezeten door de manier waarop wij herkend en begroet werden tijdens deze tocht. Het binnentrekken onder luid applaus van alle gilden in de feesttent maakte bij een ieder veel indruk. Toen begon het feest voor de derde maal en wij kregen de indruk dat de bus niet voor niets was gekomen. Een ieder genoot met volle teugen van de Bruderschaft en ging om ongeveer zeven uur voldaan naar huis. Wij hebben 's avonds afscheid genomen van onze Poolse en Duitse vrienden en vriendinnen, waarna wij ons weer zijn gaan voorbereiden op de terugreis. Over twee jaar vindt dit festijn plaats in Nederland te Haaksbergen en wij hopen daar onze vrienden en vriendinnen ook weer te treffen. Eén bekende zullen wij daar zeker mogen begroeten; de heer van Agt, oud-burgemeester van Eersel, die nu aan het hoofd staat van deze gemeente. Voor ons was Medebach "Spitze" oftewel "Klasse". ■

FEDERATIE-NIEUWS

FEDERATIE SCHIETWEDSTRIJD

De jaarlijkse schietwedstrijd van de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden was op 28 augustus bij het gilde Sint Joris te Nieuwkuyk. Met een redelijke opkomst streeden 122 schutters voor de hoogste eer. De grootste bezetting was van Kring Maasland met zes gilden. Kring Peelland, Kempenland en Land van Cuyk waren respectievelijk vertegenwoordigd met drie, twee en vijf gilden. Bij goede weersomstandigheden en een uitstekende accommodatie beschikten de deelnemers over tien schietbomen. De korpsprijs opgelegd was voor het Sint Catharina-Sint Joris-gilde uit Rosmalen met als schutters H. v.d. Wassenaar, A. Kwaks, J. van Nuland en F. van Hirtum. Het kampioenskruis is gewonnen door F. Vriens van het Udenhoutse gilde Sint Antonius-Sint Sebastiaan. Voor de vrije wedstrijden waren er dit jaar voor het eerst ook zilveren schilden. Daarnaast waren er prijzen in natura.

IK WAS DAAR EN ZE ZIJN ONS NIET VERGETEN

Voor ons, als initiatiefnemers van de stichting 'Combat Stress', is woensdag 14 september een onvergetelijke dag geworden. Het was voor ons en speciaal voor majoor Colin Crawford, onderdirecteur van de stichting 'Ex-Services Mental Welfare Society' (Combat Stress Groot-Brittannië), een indrukwekkend moment, toen de gildevertegenwoordigers in vol ornaat daar in de Eindhovense stadsschouwburg aangetreden stonden en vendeliers hun gildegroet brachten. Evenzeer onvergetelijk voor hem en voor ons was het aanbieden van een bronzen muurplakket als teken van herinnering aan en van dank voor Operatie Market Garden, die een begin was van de bevrijding van zuidelijk Nederland. U zult

begrijpen dat uw bijdrage van f. 9449,61 zeer welkom is in het verplegingstehuis Kingswood Grange, waarvan het meubilair van de televisiekamer reeds hiermede is betaald. Als het plakket daar aan de wand hangt en de veteranen zitten in dit meubilair en kijken naar de TV-beelden vanuit herdenkend en feestend Brabant, dan zullen zij zeggen: "I was there and they have not forgotten us!" Wij danken de federatie van Brabantse schuttersgilden nogmaals voor hun aandeel in onze fondswering.

Namens de stichting Combat Stress, mevrouw P. Heikens.

EREHAAG VOOR LECH WALENÇA

Tijdens zijn staatsbezoek van enkele dagen aan Nederland was de Poolse president Lech Waleńca op 5 oktober in Den Bosch, waar hij 's morgens een bezoek bracht aan de Sint Jan en 's middags te gast was op het provinciehuis waar hij van de provincie een aantal stadsbussen ten geschenke kreeg. De commissaris der koningin Mr. F. Houben had aan het federatiebestuur verzocht om bij de intocht en het vertrek van het notabele gezelschap, waaronder prinses Margriet en echtgenoot, met een erehaag van gildebroeders en gildezusters een kleurrijke entourage te vormen. Wegens het strenge veiligheidsprotocol waren de details inzake de gildebijdrage pas enkele dagen van te voren op het federatiesecretariaat bekend. Via de kringsecretarissen en medebestuurleden werd een telefonische bliksemoproep aan de gilden gedaan om met een representatieve delegatie acte de présence te geven op deze toch wel ongunstige midweekse dag. Het resultaat overtrof de stoutste verwachtingen. Van heinde en verre kwamen de gildendeputaties van voornamelijk vutters en gepensioneerden naar het provinciehuis, zodat met zo'n 250 personen een mooie erehaag kon worden gevormd. Bij de voorbesprekingen op het provinciehuis was door de federatie verzocht om de gildebijdrage niet alleen 'een kleurig decor' te laten zijn, maar ook om een vendeldemonstratie te mogen verzorgen. Dit werd ten zeerste op prijs gesteld, maar het Haagse protocol met het krappe tijdschema verbood dit op het laatste moment. Desondanks werd er door de vendeliers aan het eind van de erehaag gevendeld bij het passeren van de gasten. Gehoord van een gildebroeder over de president: "D'n diejen kleine hêt ut toch moar wijt geskupt."

LOOD

Op 20 december wordt de eerst volgende vergadering over dit onderwerp gehouden. Medewerkers van TNO en de commissieleden zullen dan een begin maken met het bespreken van de "concept richtlijnen". In het volgende nummer van de Gildetrom kan misschien wat meer duidelijkheid gegeven worden over de inhoud daarvan.

GILDECONGRES: 8 APRIL 1995

Op deze datum wordt te Brussel het gilde-congres georganiseerd door de Hoge-Gilderaad van Brabant. Het thema van deze dag luidt: "Gildeleven vandaag en morgen"; en heeft als ondertitel: "Gildeleven in eigen gilde. Aantrekkingskracht van de gilden." Het zal plaatsvinden in het auditorium van de ASLK in het stadsmidden van Brussel. Parkeergelegenheid is aanwezig onder het auditorium. De deelnemers worden om negen uur verwacht, waarna een pontificale eucharistieviering zal worden opgedragen in de Sint-Michielskathedraal, door de Abt van Keizersberg met medewerking van het Abdijkoor van Grimbergen. Om elf uur is de ontvangst door de Vlaamse regering gepland met aansluitend het middagmaal. Om twee uur hoopt men het congres te openen. Om half zes zal het afgesloten worden. Het aantal deelnemers zal tot driehonderd beperkt moeten blijven. Bij het nevenprogramma worden twee mogelijkheden geboden: Bezoek aan historisch Brussel of Brussel-Anders (voor wie Brussel al kent). Definitieve inschrijving wordt begin januari verwacht. ■

Kwartier van Oirschot

Honderdste verjaardag

Op 4 oktober vierde gildebroeder Jan Wolfs van het Sint-Sebastiaangilde Diessen zijn honderdste verjaardag. Hij is 72 jaar gildebroeder.

Jan Wolfs.

Kunst in Diessen

De dorpskern van Diessen is sinds kort weer een kunstwerk rijker. Onder grote publieke belangstelling werd het drie meter hoge kunstwerk onthuld. Daarbij waren natuurlijk de Diessense gilden Sint Joris en Sint Sebastiaan aanwezig. Op de rechtop staande granieten platen staan per slot van rekening onder andere een vendelier en een tamboer afgebeeld.

Zeventig jaar thuis bij Bet Kolen

Op Sint Michielsdag, 29 september, werd door het Sint Jorisgilde Tilburg het feit herdacht, dat ze 70 jaar geleden hun huidige onderkomen als gildehuis kregen. In een kort woordje memoreerde hoofdman F. Claassen, dat het gilde tot 1924 de looiersbeurs op de Heuvel als thuishaven had, maar daar moest vertrekken vanwege uitbreiding. Gelukkig vond men toen onderdak bij Café "Bet Kolen", dat destijds uitgebaat werd door familie Horrevorts. In 1978 werd de zaak overgenomen door Max en Wilma Zoontjens. Drie jaar later werd Max lid van het gilde. Uit dankbaarheid voor de genoten gastvrijheid bood de hoofdman een foto aan van het gerestoreerde beeldje van Sint Joris. Verder sprak hij de hoop uit dat de goede samenwerking nog lang mag duren. Wilma kreeg een bosje bloemen. De foto zal een plaatsje krijgen in het gildehuis.

De trots van het gildehuis.

Zes jubilarissen bij het Sint-Anna gilde Riethoven

De teerdagen van het Sint-Annagilde te Riethoven in het weekeinde van 2 en 3 juli kregen dit jaar een bijzonder feestelijk tintje. Zes gildebroeders waren 25 jaar lid: hoofdman J. Das, keizer G. Stevens en de gildebroeders C. Setz, H. Antonis, J. van Eijck en H. Bogaars. Kringvoorzitter H. Luiten maakte van de gelegenheid gebruik om niet alleen de feestelingen maar ook het gilde te danken voor hun betrokkenheid bij het wel en wee van de kring. Hun jubilerende hoofdman was gedurende enige jaren districtsraadsheer van District Zuid en Cor Setz is niet alleen Raadsheer gewerschieten van de kring, maar is in deze functie ook zeer actief binnen de federatie als voorzitter van de Federatie Schietcommissie en nauw betrokken bij alle ontwikkelingen rond het lood in het milieu. Ook het Sint-Annagilde leverde hand- en spandiensten bij de diverse proefnemingen, die veelal plaatsvonden op hun schietterrein. Nadat de kringvoorzitter aan Jan Das het zilveren Sint-Anna-insigne had opgespeld, was het de hoofdman die zijn mede-jubilarissen dit kleinood uit mocht reiken. Na al het feestvertoon was het teren geblazen tot in de vroege ochtend.

De jubilarissen (v.l.n.r.): H. Bogaars, J. v. Eijck, G. Stevens, C. Setz, J. Das, H. Antonis.

"Koning der Koningen"-schieten bij de Budelse Schutterij.

Voor de vierde maal organiseerden de Verenigde Schuttersvrienden Sint Nicolaas en Sint Antonius uit Budel het schieten om de titel "Koning der Koningen". De organiserende vereniging is de enige uit Brabant afkomstige schutterij die aangesloten is bij de Limburgse Bond. De eerste twee jaren werden voor dit evenement alleen de schutterijen uit de Weerter Bond "Eendracht Maakt Macht" uitgenodigd. Dit jaar vond het evenement plaats op 17 september en namen ook gildekoningen van het District Oost van Kring Kempenland deel. Het bleek een zeer geslaagd treffen tussen de Limburgse en Brabantse koningen, waarbij van elkaars tradities en gewoonten kennis werd genomen. De strijd om de titel duurde 94 schoten en kwam op naam van de koning van het Sint-Jorisgilde uit Zesgehuchten, Dirk-Jan Doensen. Hij ontving een zilver schild. Alle deelnemers kregen een groepsfoto en een blijvende herinnering.

Alle deelnemers op een rijtje.
Winnaar Dirk-Jan derde van links.

Kermisprinsesschieten in Bladel

In zijn boek "Geschiedenis van Bladel en Netersel naar de archieven van Postel's Abdij" vermeldt de schrijver Th. Ign. Welvaerts een nieuw reglement voor het Bladelse Sint-Jorisgilde. Omstreeks 1600 werd dit reglement of kaart bekrachtigd door de aartshertogen Albertus en Isabella. Het bevatte oorspronkelijk 47 artikelen. Later werden nog enkele artikelen toegevoegd. Toen het genoemde boek in 1890 geschreven werd, voegde Welvaerts de volgende uitleg toe: "Het gilde met zijn oude gebruiken is nog grotendeels in voege. Het bezit van enige onroerende goederen en de jaarlijkse bijdragen der leden bekostigen de uitgaven, de eetmalen en de andere plechtigheden. De vogel wordt nog geschoten met het geweer, doch tijdens de omwenteling van 1830 mocht er geen geweerstoot gelost, geene trommel geroerd worden; de kruisboog verving het vuurwapen. De kruisboog wordt echter nog gebruikt bij het prijsschieten door de vrouwen, dat op kermiswoensdag om drie uren plaats heeft. De prijzen bestaan in huiselijke voorwerpen ter waarde van vijf gulden." Naar aanleiding van deze passage werd na de heroprichting van het gilde in 1978 het gebruik van het schietwedstrijd voor vrouwen tijdens de kermis weer in ere hersteld. Kermiswoensdag bestaat echter niet meer in Bladel en daarom werd op kermismaandag geschoten. Om praktische redenen is deze wedstrijd nu verplaatst naar de zaterdag voor de kermis. En zo trok op zaterdag 27 augustus een stoet naar de schutsboom op het schietterrein Schuttersoord. Voorop een tamboer, daarachter de overheid in kostuum, dan negen vrouwen en belangstellende gilde- en familieleden. Boven op de schutsboom prijkte een mooi gekleurde vogel, want uit de schietwedstrijd van vroeger is nu een wedstrijd ontstaan om de titel van "Kermisprinses". Het werd een lange strijd, want de vogel was taai en goed gewapend. Maar de vrouwen bleven het spannend vinden, wat te merken was aan de stilte bij elk schot. Pas bij het 272ste schot gaf de vogel de strijd op en viel het laatste stukje gips naar beneden. Els Hellings was Kermisprinses 1994. Zij ontving uit handen van de hoofdmans de wisselkruisboog en een bos bloemen en haar zoon Antal bracht een vendelhulde. Hierna trakteerde zij de aanwezigen en oud-prinses Bertha Bayens gaf een rondje eigen "Wijn van 't Heike". Iedere deelneemster ontving, zoals eertijds, een huis-houdelijke prijs.

Els Hellings neemt miniatuur kruisboog en bloemen in ontvangst.

Reusel houdt kruisboog-schietwedstrijden

Op 5 en 12 maart 1995 zullen in Reusel op schietterrein "Het Trempunt" aan de Hulselsewijk de jaarlijkse kruisboogschietwedstrijden op de wip worden gehouden door het Sint-Jorisgilde. Er wordt geschoten om "de zilveren kruisboog". Naast deze hoofdprijs zullen er ook een aantal kleinere prijzen te verdienen zijn. Aanvang; 10.00 uur.

Hij (het) mag geen naam hebben

"Veertig jaar lief en leed gedeeld.... Veertig jaar gelachen, vergaderd, gelopen en geklonken. Veertig jaar trouw op dees' aarde ook als gildebroeder.... Veertig gildebroeders op de begrafenis... Veertig tranen per gildebroeder, want we missen hem nu al.... De eer hem ten grave te mogen dragen is groot. De overheid organiseert alles tot in de kleine uurtjes om

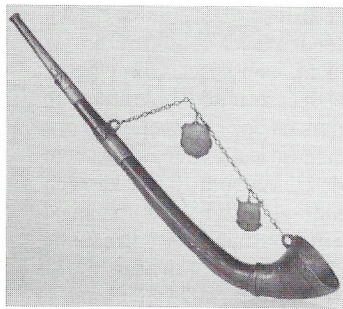
de begrafenis in de waardigheid te doen plaatsvinden die wij onze overleden gildebroeder toedenken... Tamboers om te komen helpen zijn niet te bereiken... zijn bezet... zijn elders... paniek! Wij willen zo graag de sfeer van gildebroederschap bieden aan zijn vrouw en kinderen, en ook een beetje aan ons zelf.... maar zonder tamboer hem ten grave te dragen doet hem te kort.... Paniek! Om 11 uur is de H. Mis.. om 10 uur kan een gildebroeder van een ander gilde als.... zijn baas dat goed vindt??? ...Om tien voor elf komt in grote haast een stip naar de kerk, eerst lijkt het slechts een fiets.... in vol ornaat... hij is bereikt, hij was bezet, hij was elders, ook hij moest panieken,... maar hij is daar.de tamboer!!! Onze broeder wordt naar zijn laatste rustplaats begeleid door een broeder, hem onbekend, die hem de eer en de sfeer meegeeft die hij verdiende. Hij zal bij ons bekend blijven... Als dank een kleine gave, ook voor zijn verlet.... Welnee dat is een belediging vindt de tamboer, dat wil hij niet... waar ben je anders gildebroeder voor??? ...geef de volgende keer maar een potje bier of twee.... Dank je wel Gildebroeder, tot de volgende keer, hopelijk ver weg maar wie weet.....?" Zo luidt het verslag van een merkwaardig voorval bij het Sint-Catharinagilde Eindhoven-Stad; ook een dankbetuiging op een originele manier.

Nieuwe schutsbomen Sint-Jorisgilde Heeze

Met de najaarsstormen van 1993 sneuvelden twee houten schutsbomen op het schietterrein Ginderover te Heeze. Bij controle van de drie overgebleven bomen, acht jaar oud, bleken ook deze uit het verkeerde hout gesneden. Begin 1994 begon een achttal gildebroeders de oude bomen te vervangen. Uit oude ANWB-palen, lantaarnpalen en tv-masten werden 4 nieuwe kantelbare schutsbomen geconstrueerd, die voor 15 augustus gereed dienden te zijn, voor het driejaarlijkse koningschieten. Dinsdags voor de kermis ging de vlag in top en op kermismaandag was de grote dag, dat de nieuwe bomen voor het eerst dienst konden doen. Na de gildemis in de Sint-Martinuskerk (met afloop de hernieuwing van de eed van trouw en vendelgroet aan het kerkelijk gezag, waarbij ook de jongste vendeliers en tamboers zich niet onbetuigd lieten) trok men op naar het gildeterrein. De houten vogel was al op zaterdag te voren opgezet en na het voorlezen van het koningschapreglement, het vrijen van de boom door de wereldlijke en kerkelijke overheid, was het de beurt aan de gildebroeders. Bij het 41ste schot gaf de vogel zich gewonnen en mag Huub Baars zijn koningschap voor de komende drie jaren uitdragen. Huub Baars is sinds 1991 gildebroeder en in het dagelijks leven gemeentebode. Saillant detail is dat thans binnen het gemeentehuis van Heeze drie gildekoningen funktioneren. Het koningschieten werd afgesloten door een gildemaaltijd en een rondgang, samen met het Sint-Agathagilde, door Heeze, waarbij een bezoek gebracht werd aan het gemeentehuis, het bejaardencentrum en de beide artsen van het dorp de doktoren Van Elk en Van Oirschot. De rondgang eindigde ten huize van de nieuwe koning, waar men was uitgenodigd om te bekomen van de gedane inspanningen.

Kwaadheid Budels gilde gauw over

Het leek het Budelse gilde van St. Joris een goed idee om in het kader van het thema van de hoofdliedendag "De gilden in relatie tot de plaatselijke overheid" de Weerter Hoorn te exposeren. Deze Weerter Hoorn is misschien wel het kostbaarste stukje historie dat Budel bezit. En eigenlijk is deze hoorn niet eens van Budel; maar komt zoals de naam aangeeft uit Weert. Bij een van de vele grensgeschillen in de vroegere jaren die tussen Weert en Budel uitgevochten werden, liepen ook de schuttersgilden te wapen. Bij een van die gevechten ging het er zo heet aan toe dat een van de gilden uit Budel haar vaandel verspeelde, dat nog bewaard zou worden in het historisch museum te Weert als een half verteerd doek dat volgens de Weerternaren 'het daglicht niet verdragen kan'. Budel was aan de verliezende hand zodat de vrouwen uit Budel met rieken en hooivorken gewapend te hulp schoten en het pleit in het voordeel van Budel wisten te beslechten en een fraaie

Weeterhoorn, mei 1992,
na tentoonstelling in
Schepenhuis.

de aanzet van het mondstuk was bijna doorgebroken. De ketting vertoonde tekenen van slijtage. Door het gilde werd de gemeente Budel op deze noodzakelijke reparaties geattendeerd. Toen het gilde de hoorn vrijdags voor de hoofdliedendag op het gemeentehuis op kwam halen maakte een stomme verbijstering zich er van meester. Op zeer ondeskundige wijze waren bepaalde reparaties uitgevoerd. De originele ketting had men onder vervangen. De enige vakman die daarbij betrokken geweest was, kan alleen de ijzerwinkel geweest zijn, waar men deze snelroestende schakels voor f. 2,50 aangeschaft had. De aanzet van het mondstuk was 'vastgebraaid'. Kortom het gilde was met stomheid geslagen, dat zo iets mogelijk is in een tijd waarin men de historische waarde van bepaalde stukken echt weet te schatten. Het Sint-Jorisgilde weigerde aanvankelijk de Weeter Hoorn aan de gemeente terug te geven, tenzij men de garantie kreeg dat de hoorn deugdelijk gerestaureerd zou worden. En zo geschiedde. Burgemeester H. Krijgsman van de gemeente Budel beloofde beterschap en kondigde bij het terugbrengen van de hoorn op 10 oktober door de deken schrijver en koning Martin Horst van het Sint-Jorisgilde aan, dat er een commissie komt die gaat bekijken hoe de hoorn en ketting gerestaureerd kunnen worden. Zo dat hij nadien niet meer aan de (roestige) spijker op de burgemeesterskamer komt te hangen, maar in een vitrine geplaatst zal worden. Zodat iedere bezoeker van het gemeentehuis de hoorn kan bewonderen, dankzij de inzet van het Sint-Jorisgilde uit Budel.

Onze Lieve Vrouwegilde Zeelst 725 jaar

Op 21 augustus vierde het Onze Lieve Vrouwegilde uit Zeelst (Gemeente Veldhoven) op waardige wijze haar 725 jarig bestaan. Met deelneming van een dertigtal gilden uit de kringen Het Kwartier van Oirschot en Kempenland organiseerde het gilde een vrij gildefeest. De dag begon met een speciale gildemis opgedragen door Deken de Kort in de parochiekerk van de Heilige Willibrordus te Zeelst. Tijdens deze dienst wees Deken de Kort op het nut van de gilden in het verleden en op de taak die zij nu kunnen vervullen. Na de eed van trouw en vendelgroet aan het kerkelijk gezag trok het gilde met de gasten naar het gildehuis waar de gastvrouw en gastheer het jubilerende gilde en genodigden verrasten met een door hen aangeboden welvoorzien koffie tafel. Om 11.30 uur werd door de Gemeente Veldhoven, in de persoon van Mr. F.A.W. Jacobs de erewijn aangeboden. Tijdens deze bijeenkomst belichtte vice-voorzitter M. van der Voort het doel van de gilden heden ten dage en de uitstraling van de Brabantse gilden in het algemeen. Na de erewijn trokken de gilden, voorafgegaan door Harmonie L'Union Fraternelle door het met vlaggen en spandoeken versierde dorp. Door de jeugd waren speciaal spandoeken gemaakt met teksten zoals "Van harte gefeliciteerd" en Proficiat Gilde". Ook de fraai opgesierde Zeelster molen en het talrijke opgekomen publiek verhoogden de sfeer. Op het U.N.A.-sportterrein werd het defilé afgenomen en presenteerden de gilden zich, waarbij Johan van Olmen de passerende gilden aan het publiek voorstelde. Na de eed van trouw aan het wereldlijk gezag en de gebruikelijke

toespraken, waarbij burgemeester Jacobs het gilde prees voor de prima organisatie en zich verheugde op de mooie manifestatie, opende vice-voorzitter M. van der Voort de wedstrijden en wenste opperdeken L. de Greef alle gildebroeders een sportieve wedstrijd, en alle aanwezigen een genoeglijke middag. Rond de klok van zes werden door de burgemeester het herinneringszilver en door de vice-voorzitter van de kring het wedstrijd zilver uitgereikt. Met dank aan alle deelnemende gilden, kringbestuursleden, technische raadsheren en alle medewerkers sloot het Onze Lieve Vrouwegilde hun jubileumdag waardig af.

Peelland

Opening Lieropse schuilgelegenheden

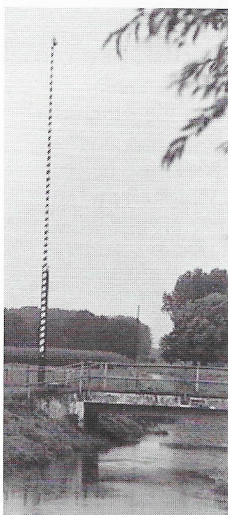

Burgemeester Vos ontvangt schaar en sleutel voor de opening.

Onder grote publieke belangstelling opende op zaterdag 27 augustus burgemeester Vos van Someren het nieuwe schuilonderkomen van de Lieropse gilden op schietterrein "de Roovere" aan de Herselseweg. De inzegening verrichtte pastoor Van Asten, gildeheer van het Onze Lieve Vrouwegilde. In zijn toespraak voor de opening prees burgemeester Vos de zelfwerkzaamheid: "Enthousiast zijn de gildebroeders aan het karwei begonnen. Het nieuwe schuilonderkomen zou niet zoveel groter worden, dan het oude hok. Links en rechts zouden een paar aanpassingen aangebracht worden, waardoor alles beter tot zijn recht

zou komen. Dispuut blijft natuurlijk of een dergelijk onderkomen bij een schietterrein in een natuurgebied nog past in een tijd waarin strenge milieu-eisen gesteld worden. Toch ben ik graag, met wethouder Kusters, naar Lierop gekomen voor deze officiële handeling." Deze bestond uit het doorknippen van een lint en het openen van de deur. Daardoor werden de waardering en de betrokkenheid van het gemeentebestuur met de gilden onderstreept. Daarna werd een schietwedstrijd gehouden voor achttien deelnemende Lieropse verenigingen; uitslag: 1e. Mannenkoor A Cappella, 2e. Kath. Vrouwenbeweging Brabant, 3e. Voetbalver. SV Lierop, 4e. Handboogver. de Volharding.

Beek en Donkse schutsboom in ere hersteld

Rood-wit gedraaid geschilderd.

Elk jaar op kermismaandag gaat het St.-Leonardusgilde, na een viering in de Leonarduskapel, onder tromgeroef naar de schutsboom in de Karstraat bij de Goorloop voor het schieten.

Helaas is enkele jaren op een rij door vandalisme geprobeerd aan deze traditie abrupt een einde te maken. Vier jaar geleden werd in de nacht van zondag op maandag de schutsboom naar beneden gehaald. Gelukkig lag de bovenboom in de buurt, zodat de schade in enkele uren door gildebroeders hersteld kon worden. Het koningschieten kon toch doorgang vinden. Twee jaar geleden werd de schutsboom weer gesloopt en een eind verder op in de Goorloop gegooid. Het laatste jaar werd hij zelfs helemaal vernield en de onderboom afgezaagd. Voor het

koningschieten moest toen worden uitgeweken naar 't Wipke, het officiële schietterrein van de gezamenlijke Beek en Donkse gilden St. Leonardus en St. Antonius.

Met vereende kracht hebben gildebroeders het afgelopen jaar een nieuwe schutsboom geplaatst, dankzij het gratis beschikbaar stellen van materiaal door het gemeentebestuur en enkele gildebroeders. Vooral het rood-wit gedraaid schilderen was een heel karwei. Met een keurige afrastering er omheen hoopt men dat de nieuwe schutsboom vele jaren mag dienen om de eeuwenoude traditie voort te zetten.

In vroeger tijden gebruikte men voor het koningschieten geen schutsboom, maar werd een stok met daaraan een houten vogel uit de galmgaten van de kerktoeren gestoken. Maar voor de kapotgeschoten leien van de kerk werd de rekening gepresenteerd en daarom zocht men al gauw zijn toevlucht tot de molenwiek, die in zijn hoogste stand werd gedraaid. Een aantal jaren voor de Tweede Wereldoorlog was er een tekort aan brandhout en al gauw sneuvelde de schutsboom om de kachel voor korte tijd brandend te houden. Na de oorlog werd een nieuwe schutsboom opgericht vooraan in de Karstraat. Maar bij verharding van de Karstraat tijdens de ruilverkaveling moest de schutsboom wijken en kreeg een definitieve plaats langs de Goorloop op grond van de gemeente, die het St.-Leonardusgilde voor vijf gulden in bruikleen kreeg.

Op zaterdag 10 september nadat het St.-Leonardusgilde om twee uur de kermis op het Piet van Thielplein had geopend, werd precies om vier uur de nieuwe schutsboom officieel in gebruik genomen. De Openingsceremonie werd verricht door gildeheer Theo van Rossem, gildekoning Harrie van Dijk en waarnemend Burgemeester J.H.F. Reuver. Aan genodigden, gildebroeders en gildezusters werd in ons gildehuis café-restaurant De Zwaan een glas champagne aangeboden en een koffietafel.

Maasland

Kringdag

De gildedag van Kring Maasland is achter de rug. Het organiserende gilde Sint Antonius Abt te Nuland kijkt met vreugde terug op deze kringdag, want bijna alles is goed verlopen. Even waren er problemen met het geluid, maar dat was snel verholpen. De dag begon met een plechtige gildemis, gecelebreerd door pastoor Spijkers. Daarna dronken de genodigden de erewijn in gemeenschapshuis De Meent. De andere gildebroeders trokken naar het feestterrein, waar rond het middaguur de gilden zich opstelden voor de optocht. Tijdens de rondgang, voorafgegaan door harmonie Union, dreigde regen, maar het bleef gelukkig beperkt tot een paar druppeltjes. Voor ieder gilde liep een meisje van korfbalvereniging Be Quick. Terug op het feestterrein volgden diverse toespraken. Tot verbazing van velen werd gildebroeder Jan Sommers van het Nulandse gilde koninklijk onderscheiden. Hij kreeg de eremedaille in zilver verbonden aan de Orde van Oranje Nassau opgespeld door burgemeester Netten. De diverse wedstrijdonderdelen verliepen volgens schema en werden door het in groten getale aanwezige publiek goed bezocht. Ook in de feesttent was het goed toeven. De tekeningen, die hierin waren opgehangen, gemaakt door kinderen van groep 6b van de basisschool, trokken veel aandacht. Hiervoor zijn tien prijzen verloot; beschikbaar gesteld door het gilde. De school ontving een boek over het gildewezen voor het documentatiecentrum. Dankzij de medewerking van veel mensen, die zich volledig hebben ingezet, is in een paar maanden een geweldige prestatie geleverd.

Veel zilver

Op 21 augustus heeft het Nulandse gilde Sint Antonius Abt

deelgenomen aan de gildedag van de kleine kring De Hoge Schuts te Veghel. Tien gilden waren aanwezig. Na de massale opmars begonnen de wedstrijden, aanvankelijk een beetje stroef, daarna een stuk vlotter. Het gilde kwam bij alle wedstrijden zeer goed uit de bus, hetgeen dan ook op het eind van de dag resulteerde in het behalen van het wisselschild voor het beste gilde in het algemeen. Daarnaast behaalden de gildebroeders nog een zevental prijzen voor schieten, trommen en vendelen.

De Nulandse kermisdagen waren dit jaar voor het gilde trieste dagen, omdat haar oudste gildebroeder, H. Schippers, was overleden. Daarom had het bestuur besloten alle kermisactiviteiten af te gelasten. Dinsdags is de overledene begraven. Op zondag 11 september namen de tamboers en vendeliers deel aan de jaarlijkse federatie vendel- en tromwedstrijden bij het Sint-Jorisgilde te Eindhoven. De tamboers behaalden, zowel individueel als in groepsverband, vier prijzen.

Nieuw gildevaandel

Het oudste gilde van Udenhout, Sint Joris, vond het al jarenlang nodig om haar collectie attributen van een nieuw vaandel te voorzien. Vijfentwintig jaar geleden stond het gilde haar prachtige standaard in bruikleen af aan de gemeente Udenhout. Er werd toen een nieuwe geweven standaard vervaardigd, die nu bij gelegenheden gebruikt wordt. Het originele exemplaar, dat tot de mooiste standaards van het land behoort, is nog steeds voor iedereen te bewonderen in het gemeentehuis. Het verhaal van het gildevaandel luidt heel anders. Het oude vaandel omvat een medaillon dat op het vlaggedoek is aangebracht. Vrij wazig is een geschilderde afbeelding van het verhaal van Sint Joris en de draak te zien. De kwaliteit van het dundoek is niet best en de kleurstelling niet juist. Redenen genoeg om aan een nieuw vaandel te denken. Mede door de goede resultaten van de schutters, waardoor het gilde enkele Nederlandse kampioenwedstrijden mocht organiseren, waren er voldoende middelen in kas om een en ander te bekostigen. Inmiddels is het nieuwe vaandel klaar, nadat er tweeënehalf jaar aan gewerkt is. De afbeelding op het vaandel is exact hetzelfde als op de standaard. Het gevecht van Sint Joris met de draak wordt omringd door een viertal afbeeldingen in schildvorm, waarin een kruisboog, een bourgondisch kruis, het wapen van Udenhout en het wapenschildje van de standaard zijn aangebracht. Alle afbeeldingen geven een rijke kleurschakering te zien. Deze zijn "Naaldgeschilderd" aangebracht. Het hele borduursel getuigt van echt kunstenaarschap. Mevrouw Lies van de Berselaar-de Weijer heeft het vervaardigd en er een waar pronkstuk van gemaakt. Bestuur en leden van het gilde zijn niet alleen trots op hun nieuwe aanwinst, maar zijn de maakster ook zeer dankbaar voor haar geduld, tijd, vakkennis en energie, die door haar in dit werkstuk tot uiting zijn gebracht.

Zondag 30 oktober heeft pastoor Van Sprang onder grote belangstelling tijdens de H. Mis het vaandel gezegend.

Een nieuwe aanwinst.

Hilversum

Zo'n tien vendeliers en tamboers, onder wie enige nog zeer jeugdigen, en de overige gildebroeders van het gilde Sint Sebastiaan uit Oisterwijk zetten zaterdag 1 oktober luister bij aan de officiële opening van de expositie "Vaandels en verenigingen" in het Goois Museum te Hilversum. Op een afgesloten

stukje van de Kerkbrink gaven ze met grote rood/geel gekleurde dundoeken een vendeldemonstratie. Voordien had gildesecretaris Jack Goudsmits op het bordes van het museum verteld over het gildevaandel, de standaard, de zwaaiendels en het vendelgebed. Tijdens het vendelen werd ook een toelichting gegeven.

Oisterwijk vierde eind oktober het feit dat 50 jaar geleden de geallieerde legers de bevrijding brachten. Het gilde verleende haar medewerking tijdens de herdenkingsdienst op 26 oktober in de Sint-Petruskerk. Na afloop brachten de vendeliers een vendelgroet. Zondag 30 oktober was het gilde weer actief. In het gemeentehuis werden de bevrijders ontvangen door het gemeentebestuur. Aan het slot van de ontvangst gaf de gildesecretaris in het Engels een toelichting op de betekenis van het vendelen. In vervolg hierop ging het gezelschap naar buiten, waar het gilde voor de bevrijders een vendelhulde bracht, daarbij gade geslagen door talrijke Oisterwijkers.

Vrouw in het gilde

Het gilde Sint Ambrosius te Loon op Zand vierde op 24 september haar jaarlijkse statiedag en begon deze met een eucharistieviering, voorgegaan door gildeheer pastoor Stegeman. Deze nam na de H. Mis een vendelgroet in ontvangst. De statiedagvergadering had dit jaar een speciaal karakter. Mevrouw R. Kemmeren schonk de schutterij van het gilde een houten "memoriaal", als wisselprijs te gebruiken voor de wintercompetitie handboog-op-doel. Harrie en Ad van der Aa schonken het gilde een nieuw vaandel. Het oude is versleten en wordt gerestaureerd. Dit jaar zijn, voorafgaand aan de najaars-ledenvergadering, de statuten aangepast wat betreft lidmaatschap van de vrouw in het gilde; met alle rechten en plichten die een goed gildelid betaamt. Tien nieuwe leden meldden zich aan, waaronder acht dames. Zij zijn allen bij acclamatie aangestemd. Het gilde heeft hiermee een eeuwenoude traditie doorbroken geen vrouwen toe te laten tot het gilde. Het Ambrosiusgilde heeft deze stap genomen, omdat ook binnen haar gildegelederen de vraag werd gesteld, waarom vrouwen niet in de broederschap konden worden opgenomen. "Er zijn toch al gilden waar vrouwen actief gildelid zijn?" Het middagprogramma begon met het schieten op een houten vogel door Harrie Basters, keizer handboog-op-wip, en Rob van Meetelen die dit zomerseizoen voor de derde keer koning is geworden. Na diverse rake schoten was het Rob van Meetelen, die met het afschieten van het laatste stuk, zich keizer handboog-op-wip mag noemen. Tevens stond er een fotozoektocht op het programma, met vragen en opdrachten. Zeer veel gildeleden hebben deelgenomen en het was dan ook een zeer geslaagde activiteit. 's Avonds werden allen in Zaal Vermeulen ontvangen voor een Chinese avond. In gepaste kledij en met een zelfgemaakte lampioen genoot men van het Chinese buffet. Tot slot was er de uitreiking van de zomercompetitie-prijzen handboog-op-wip en doel. De tien nieuwe gildeleden werden op deze avond vergast en zo opgenomen in het gilde.

Mevrouw Van Gorp, gildeheer

Een rake knal.

De jaarlijkse teerdag, met als hoogtepunt het koningschieten, beleefde het Sint-Barbaragilde in Dinther op zaterdag 10 september. Om elf uur vertrokken de gildeleden vanaf huize Zwaneberg naar de boerderij van de familie Van Bouwdijk Bastiaanse, waar ze werden opgewacht door de hoofdmans en vele genodigden. Na een welkomstwoord van de voorzitter werd burgemeester Mevrouw Van Gorp-v.d.

Ven geïnstalleerd tot gildeheer. Oud-burgemeester Reuver werd geïnstalleerd tot schutsbroeder. Hoofdmans Eijkemans van Kring Maasland huldigde

Harry van Lankveld, vanwege zijn vele werk in de overheid en de Hoge Schuts en zijn 35-jarig lidmaatschap van het gilde. De hoofdmans van het Dintherse gilde sprak hierna een dankwoord tot koning Gerben Verkuylen, welke daarna werd "uitgevendeld" als koning. Na het krentenbrood en een drankje van de gastfamilie vertrok het gilde even na twaalf naar het gildehuis om de inwendige mens verder te versterken, traditioneel verzorgd door Christ Manders. Voorafgegaan door een korte vergadering en de loting, begon om twee uur het koningschieten; in de nieuwe kogelvanger. Gildeheer mevrouw Van Gorp en pastoor As losten de voorschoten. Na de door J. Nelissen aangeboden brandewijn met suiker, gingen twintig schutters de strijd aan met de grote vogel. Zesenzestig schoten volgden, waarna Ferdie Verhoeven met de volgende rake knal de vogel naar beneden haalde en zich het komend jaar de koning van het gilde mag noemen. Daarna werd geschoten om het schutterskruis, behaald door Christ-Jan van den Heuvel. 's Avonds werd de teerdag voortgezet in De Proatstal. Kees Habraken werd gehuldigd vanwege zijn 25-jarig lidmaatschap. Henk Habraken bezong de Europese gildedagen en de geslaagde teerdag. Zondag 18 september is de nieuwe koning geïnstalleerd in de Sint-Servatiuskerk. Maar wat was dit gilde zonder dames achter de bar?

Schutskamer

Op 27 augustus vond bij het gilde Sint Willibrordus te Esch een belangrijke gebeurtenis plaats. De tweede fase was voltooid! Wat vooraf ging: In oktober 1992 werd het schietterrein op last van de gemeente Esch en de Raad van State definitief gesloten. Dit was een domper voor het gildeleven in Esch. Maar met steun van de inwoners van het dorp, sponsors en gemeente stond een jaar later op het gemeentelijk sportterrein een prachtige schietinrichting met twee kolossale schietmasten met kogelvangers en overdekte oplegplaats. Alleen had men nog geen onderkomen; de geldmiddelen ontbraken. Een oude directieket moest dienst doen als schuilplaats. In maart 1994 werd begonnen met de tweede fase, het bouwen van een nieuw onderkomen.

Zes maanden later, op 27 augustus, kon het gilde de nieuwe schutskamer openen. Onder grote belangstelling vertrokken de gildebroeders uit schutshuis Herberg De Twee Zwaantjes naar het schietterrein. Verschillende gilden uit de naburige gemeenten, als ook het bestuur van Kring Maasland, waren aanwezig. Burgemeester W. Letschert verrichtte de opening en prees daarbij het gilde voor de geweldige inzet en zelfwerkzaamheid, om in zo'n korte tijd een schutskamer te bouwen. "Veel verenigingen kunnen er jaloers op zijn." Hij overhandigde een cheque van f. 10.000,- van de gemeente Esch als tegemoetkoming in de bouwkosten. Pastoor N. Smulders zegende de nieuwe schutskamer in, waarna een drukke receptie volgde. Na de felicitaties begon het jaarlijks viertaltoernooi opgelegd schieten voor alle Esschenaren en schutsvrienden, waaraan zestig viertallen deelnamen.

33 Gildekoningen

Zondag 12 juni schoten de gildebroeders van het gilde Sint Catharina - Sint Joris te Rosmalen om de koningstitel. Na 's morgens een gildemis te hebben bijgewoond verzamelde het gilde zich om half twee op het parkeerterrein aan de Raadhuisstraat. Van hier trok men op naar de Brouwerijstraat om oud-koning Henk de Leeuw af te halen. Aangekomen op het gildeterrein werd de schutsboom gevrijd door de burgemeester, de gildeheer, de beschermvrouwen en de oud-koning. Acht schutters verklaarden zich bereid te voldoen aan de verplichtingen van het koningschap. In een uitermate spannende strijd en twee uur later, was het Frans van Hirtum die met het 275ste schot de vogel deed vallen. Na het wassen van de handen ten teken van reinheid en het omhangen van het koningszilver mocht hij over het gildevaandel gaan. Na Paus Johannes Paulus II was Frans de eerste die dit mocht doen. De nieuwe koning ontving de vendelgroet en Henk de Leeuw

schonk een prachtig koningsschild. Als afsluiting van het koningschieten boden hoofdman H. van Helvoirt en deken-schrijver H. van de Wassenberg het gilde een oorkonde aan met de namen en de jaartallen van 33 geregistreerde gildekoningen uit de historie van het gilde. De nieuwe gildekoning, die eerder koning was van 1982 tot 1986, verklaarde het "Een verschrikkelijk grote eer" te vinden om het gilde als koning te vertegenwoordigen.

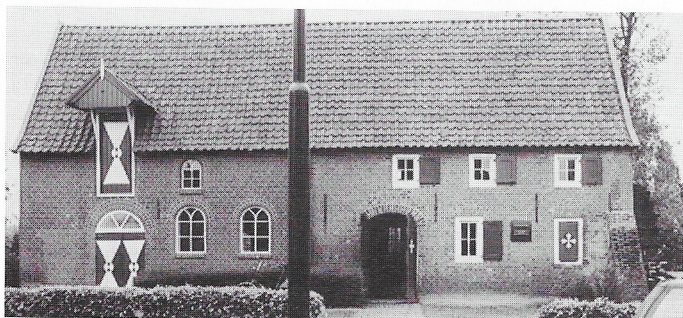
"Een verschrikkelijk grote eer."

Land van Cuijk

In Oploo staat watermolen als gildehuis

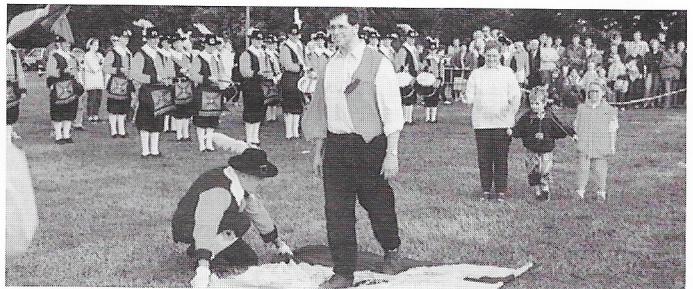
Op zondagmiddag 30 oktober werd de watermolen als gilde-accommodatie geopend door de drie hoofdmannen van de gilden van Vorstenbosch, Nistelrode en Oploo. Elk schoot daartoe met de kruisboog op een kleurenfoto van de watermolen. Deze was bevestigd op een schildplaat, met drie gildewapens er omheen. Deze drie gilden hebben een goede relatie met elkaar, omdat burgemeester Gresel van de gemeente St.-Anthonis (waarvan Oploo een kerkdorp is) erelid is van de gilden van Vorstenbosch en Nistelrode en tevens beschermheer van het Sint-Matthiasgilde te Oploo. Bij deze opening werd de nieuwe borstplaat de beschermheer, burgemeester Gresel, omgehangen door deken Gerrit Boeijen. Deze borstplaat werd geschonken door het gemeentebestuur. Burgemeester Gresel is de eerste beschermheer van het gilde. In 1991 zijn de onderhandelingen begonnen tussen het gilde en de gemeente over het gebruik van de watermolen door het gilde. Het gilde wilde de watermolen (huisgedeelte) gebruiken als oefenruimte voor kruisboogschieten (vlakke baan) en gildetrommen. Nu alles gereed is, worden binnen- en buitenruimte ook verhuurd aan buurtverenigingen en andere gezelschappen die willen kruisboogschieten en jeu de boules, dit kan allemaal samengaan met een kop koffie. Niet om de plaatselijke horeca concurrentie aan te doen, maar om de mensen een gezellige dag te bezorgen en het dorp daarmee leefbaar te houden. De kleine ruimte is intiem en gezellig. Met meer dan twintig mensen zit je al snel bij elkaar op schoot. Van binnen werd de, meer dan tweehonderd jaar oude watermolen, geheel gerestaureerd door de gildebroeders; in hun vrije tijd. De materialen, die werden gebruikt voor de molen en de banen en de aanplanting van het buitenterrein, zijn door de gemeente betaald. De molen heeft een unieke ligging. Hij staat vlak in de buurt van een windmolen (circa 50 meter uit elkaar) en ligt in het hart van Oploo. Het Sint-Matthiasgilde kan met deze accommodatie tot in lengte van jaren vooruit.

Gerestaureerde molen.

In Soest omleiding door politie geregeld

Vele duizenden ogen waren op 28 augustus zo rond de klok van vier 's middags gericht op de laatste resten van de houten vogel. 129 Gildebroeders namen deel aan de verwoede strijd te Soest. Steeds weer werden er stukken naar beneden gehaald, maar het beslissende schot viel niet. Vele, ook ervaren, schutters hadden inmiddels een poging gewaagd, toen Jan van Steen mocht aanleggen. En ja, met het 400ste schot op de vogel wist hij het laatste stuk naar beneden te halen. Nog net was hij toegesproken door een van zijn collega schutters: 'Ik heb hem voor je klaar gelegd', als excuus voor de teleurstelling, dat hij hem er zelf niet had afgehaald. Felicitaties, op de schouders en veel gejuich, het was hem voor de tweede keer gelukt. Al in 1989 wist hij, toen voor de eerste maal, koning te worden. Na het bestuursberaad onder de boom, kon de nieuwe koning gehuldigd worden. Zijn vrouw en zijn kinderen hadden zich inmiddels bij hem gevoegd, evenals ouders en schoonouders. De pers omringde hem met de nodige vragen en vele foto's werden gemaakt. Op een vraag van de ouderman bij het begin van de ceremonie of hij het koningschap aanvaardde, antwoordde hij heel snel: "Ja". Dus de nieuwe koning 1994 kreeg het gebruikelijk eerbetoon en werd aan het publiek getoond. Een gang door de feesttent was gezien de grote drukte nog het moeilijkste.

Trotse koning gaat over vaandel.

's Avonds rond half acht werd hij van huis door het gildekorps afgehaald, waarbij hij niet te voet naar het gildeterrein behoefde, maar in een echte ouderwetse en met bloemen versierde boerenkar getrokken door een Gelders paard. Zijn huis, als ook de rest van de straat, was versierd. Het doorgaande verkeer door Soest moest lange tijd (door de grote oploop) door de politie worden omgeleid, maar dat kan op het gildefeest zoals dat in Soest wordt gevierd. De nieuwe koning kon op weg naar het koningsbal. Voorafgaande aan de dansavond werd hem de koningsmantel omgehangen. Het werd een feest waar nog lang over nagepraat. Al vroeg in de ochtend was begonnen met een plechtige eucharistieviering met gilde-eer in de Petrus- en Pauluskerk. De Mis werd rechtstreeks op de lokale radio uitgezonden. De festiviteiten verplaatsten zich naar het gildeterrein De Blaak. Vanaf twaalf uur werd in de feesttent een concert verzorgd door de Eemlander Blaaskapel. Kinderen konden zich vermaken bij de kinderspelen. Schutters (vanaf 4 jaar) maten zich tijdens de schietwedstrijden. Het gildekorps verzorgde een unieke show. Hoogtepunt was het koningschieten. Weer was het het Soester gilde gelukt rondom deze gildedag een uitgebreid programma samen te stellen, waaraan vele duizenden actief dan wel passief betrokken waren. Sportieve onderdelen als fietsen, wandelen, prestatielopen, volksspelen, een volkspaardenfeest, tractorbehendigheid, kinderspelen als ook veel muziek met een belcanto-avond, een avond met Nederlandse artiesten, disco voor de jeugd en een ouderencontactmiddag, waarbij zo'n 700 oudere Soesters een ontspanningsmiddag kregen voorgeschoteld met entertainment van bekende Nederlanders en natuurlijk een drankje en een hapje. Een van de hoogtepunten tijdens het weekend was een heuse boerenbruiloft, waaraan werd meegewerkt door de Soester Boerendansgroep, de Warmbloedpaardenfokvereniging Eemland en vele anderen. Er werd getoond hoe een boerenbruiloft aan het

eind van de vorige eeuw werd gevierd: het ophalen van huis, de huwelijksbevestiging door de burgemeester in eigen persoon, en het feest na afloop. Alles was geconcentreerd op het gilde-terrein, zodat ieder het geheel kon volgen. Veel bewondering was er voor het bruidspaar Wim en Desirée van Roomen dat net als de gehele familie in de Soester klederdracht aanwezig was. Het gilde kreeg na afloop van diverse kanten bedankjes en complimentjes voor dit grootste feest dat binnen de gemeentegrenzen plaatsvindt. De evenementen werden afgevoerd in een gemoedelijke, feestelijke sfeer. Ondanks de grote opkomst kon alles organisatorisch goed worden opgevangen. Vele honderden moesten soms wel teleur worden gesteld, als er geen toegangskaarten meer voor de feestavonden beschikbaar waren. Triest omdat zij soms lange tijd in de rij hadden gestaan. In 1995 wordt het weer een teerjaar met een nog uitgebreider programma.

Gilde uitgeleide gedaan

Enkele jaren geleden was er in Soest al grote belangstelling voor de reizen naar Lourdes (1989) en Rome (1990). Enkele jaren geleden kondigde de Stichting Pelgrimage een reis aan naar Santiago de Compostella. Het was niet verwonderlijk dat er weer voldoende belangstelling hiervoor uit Soest zou bestaan. Het afgelopen jaar werd in het gildeblad de Gildepraot aandacht besteed aan de achtergronden van deze bedevaartsplaats. Zo werd toegeleefd naar deze pelgrimage. De gildegeest gaf aan dit geheel nog een extra cachet. Uiteindelijk gingen (zonder externe werving) op vrijdagochtend 30 september honderdveertien gildeleden en gildenvrienden per bus richting Lourdes en Santiago de Compostella. De zondag daarvoor waren de pelgrims uitgezonden. In een speciale, zeer feestelijke dienst, werden de deelnemers uitgeleide gedaan. Met een reisgebed en een pelgrimslied werd de dienst, gecelebreerd door deken Frans Zwartz uit Amersfoort en pastor J. Houben, afgesloten. Het gezelschap ging onder klokgeluid en voorafgegaan door het gildekorps naar het gildehuis. Daar stond de koffie klaar en kon nader kennis gemaakt worden. Ook voor de andere kerkgangsters was er koffie in het gildehuis. De basis voor een gezellige sfeer tijdens de reis was gelegd!

Bevrijdingsfeesten in Overloon

Donderdag 13 oktober zorgden het gilde en de drum-showband in samenwerking met de tourclub Overloon voor overbrenging van het bevrijdingsvuur vanuit Eindhoven naar Overloon. Dit vuur, dat uit Bayeux in Frankrijk kwam, werd nu naar Overloon gebracht, vanwege de bevrijding op 14 oktober 1944. In Overloon zal het blijven branden tot in het voorjaar, wanneer boven de grote rivieren de bevrijding zal worden herdacht. De drum-showband bracht een nummer ten gehore, de majorettes maakten hun dans. De vendeliers brachten tijdens het overhandigen van het vuur de vendelhulde. In Overloon aangekomen werden met het vuur dertig fakkels ontstoken waarvan de majorettes er vijftien voorop droegen en de overige door de tourclub, die de rij sloot. Het was een indrukwekkend gezicht toen het vuur in het oorlogsmuseum aankwam. Even later werd binnen het museum het vuur ontstoken door burgemeester Dittner ten teken dat de herdenking "Slag om Overloon" was begonnen. De band speelde hierna nog enkele nummers, wat bijzonder gewaardeerd werd door onze gasten uit Amerika en Engeland. Zondagmorgen werd de stille tocht naar de Engelse begraafplaats begeleid door voornoemde band en het voltallige gilde. De band speelde het Wilhelmus, terwijl twee vendeliers een, omdat het een dodenhulde betrof, aangepast vendelgebed brachten. De vendeliers vendelden op hun knieën de laatste slagen, waardoor ze onder het vendel lagen. Dit maakte diepe indruk bij de Engelse en Amerikaanse veteranen evenals de muziek, zoals Land of hope and glory.

Sint-Jacobs-gilde Zeeland

Koninklijk huwelijk

Op vrijdag 16 september bleek het weer de spelbreker van de dag te zijn. Het bruidspaar thuis afhalen kon niet doorgaan vanwege de zware buien, de open auto werd vervangen door een gesloten old-timer. Maar vanaf 't gemeentehuis verliep alles volgens plan. Vrijwel alle gildebroeders waren present, de scholieren hadden vrij gekregen en de werkenden spendeerden er een halve snipperdag aan. Bij aankomst werd het koningsbruidspaar Ton Kandelaars en Mirjan van Boekel door de commandant naar de trouwzaal begeleid, daarachter volgden familie en genodigden, terwijl de gildebroeders als laatsten de zaal binnengingen. Twee vendeliers hadden achter de ambtenaar van de burgerlijke stand plaats genomen. Na de huwelijks-sluiting trok het gezelschap naar de vlakbij staande kerk van Sint Jacobus Major alwaar het kerkelijk huwelijk werd ingezegend door diakengildebroeder H. Hoogenboom. Het was zeer indrukwekkend. Tijdens die plechtigheid, waarbij de vendels werden gepresenteerd, was licht tromgeroffel hoorbaar. Direct hierna zwaar tromgeroffel en bazuin-geschal, ten teken dat Ton en Mirjan getrouwd waren. Na de mis met gilde-eer bracht het bruidspaar een bezoek aan Maria geflankeerd door twee vendeliers. Na de kerkelijke plechtigheden begaven allen zich naar het Witte Huis, waar aan het paar een vendelhulde werd gebracht en iedereen hen kon gelukwensen. Het is voor allen een zeer bijzondere gebeurtenis geweest.

Koninklijk bruidspaar in het nieuw.

Vertegenwoordiging

Met vier gildebroeders was het gilde op 14 september in Eindhoven vertegenwoordigd bij de plechtigheden in de stadsschouwburg ter gelegenheid van de overhandiging van ruim f 9000,- aan Combat Stress.

Tien gildebroeders waren op woensdag 5 oktober present bij de ontvangst van Lech Walesa op het provinciehuis in den Bosch.

De hoofddienstdag op 8 oktober in Den Bosch werd door vier gildebroeders bezocht. Op de tentoonstelling kon het gilde twee zilveren voorwerpen tonen, die duidelijk de relatie met de voormalige gemeente Zeeland lieten zien. Het ene was een sikkelt uit 1811 het andere een schild van 31 december 1993. Beide geschenken door respectievelijk La commune Zeeland a la confrarie de Saint Jacques en het gemeentebestuur van Zeeland.

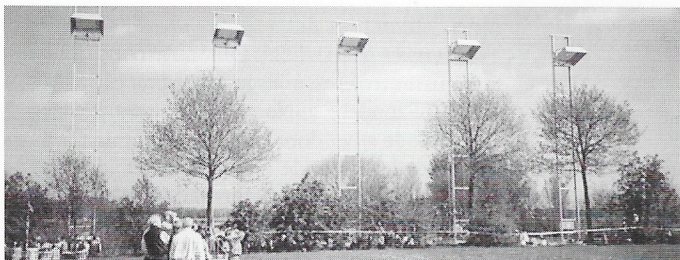
Uitwisseling

Op zondag 16 oktober was een bus met gildebroeders en -zusters van het Koninklijk Sint Lambertusgilde uit Helden op bezoek. Het was een tegenbezoek nadat wij vorig jaar daar waren geweest. Er waren viertallen samengesteld bestaande uit ervaren en onervaren schutters van beide gilden. Met het schieten op de wip, klosjes en vogelschieten door de gasten en op een kleine vogel door de jeugd van beide gilden, werd de middag gezellig doorgebracht. Na afloop vond in de kantine de prijsuitreiking plaats en werd met accordeonmuziek, buurten en beugelen de avond gevuld tot rond 20.00 uur de bus de gasten weer op kwam halen. Het was een gezellige en ontspannende ontmoeting geworden, waar met vreugde op teruggekeken wordt.

Nieuw schietterrein

Linden is een hele mooie, maar kleine gemeenschap van amper 280 inwoners. Na de laatste gemeentelijke herindeling hoort het onder Cuijk, voorheen tot Beers. Het gilde had zestig jaar lang een eigen schietterrein; fraai gelegen aan de Hardweg. Daar werd elk jaar fel, maar sportief, gestreden om de koningstitel en geoefend voor gildedagen en schietwedstrijden.

Linden levert al tientallen jaren een aanzienlijke bijdrage aan de landelijke behoefte aan industrieel zand en grind. Daardoor zijn gigantische waterplassen ontstaan, gebruikt als recreatiegebieden. Begin 1992 kreeg het gilde van de gemeente Beers het bericht, dat er, door de toenemende recreatiedruk en de toekomstplannen met deze plassen, geen plaats meer kon zijn voor dit schietterrein. Het bestuur overlegde met de gildebroeders en trok daarna bij de gemeente flink aan de bel. Zoiets kan zomaar niet! Na goed overleg (gildebestuur, college van B. en W. en de verantwoordelijke wethouder) kreeg het gilde toestemming uit te zien naar een lokatie. Er kon een begroting voor een nieuwe accommodatie worden opgesteld. Het gemeentebestuur was bereid een forse financiële bijdrage te leveren. Na vele opties werd uiteindelijk gekozen voor een terrein vlakbij de kern van het dorp. Enig nadeel was dat, voor de veiligheid, gebruik zou moeten worden gemaakt van kogelvangers. Dat stuitte bij veel gildebroeders op verweer. Toch werd uiteindelijk voor deze vorm en deze lokatie gekozen. Toen moest er duidelijke en gerichte informatie komen over de inrichting van een terrein met kogelvangers. Helaas kon de voorzitter van de federatie schietcommissie die gedetailleerde informatie niet verstrekken. Gilden uit Beers, Esch, Eindhoven, Grave en Vorstenbosch hadden al pionierswerk gedaan. Ze hadden theoretisch, maar vooral praktisch werk verricht. Op grond daarvan kon de gemeente Beers aan informatie geholpen worden over inrichting en kosten. Vooral het gilde uit Esch was behulpzaam met informatie en tekeningen. Na gemeentelijke goedkeuring van lokatie en begroting kon begonnen worden met het aanvragen van hinderwet-, milieu- en bouwvergunningen. Ondertussen werden een aantal metaalconstructie-bedrijven gepolst over het vervaardigen van masten met kogelvangers. Na het verlenen van de vergunningen, najaar 1993, werd direct begonnen met het bouwrijp maken van de accommodatie aan de Hostert. Gildebroeders gingen aan de slag: verwijderen van overtollige houtopstand, egaliseren. Voor dat alles moesten in allerijl eerst de benodigde kap-, stook- en aanlegvergunningen worden aangevraagd. De winter en het voorjaar waren nat. Daardoor kon pas vrij laat begonnen worden met de fundatie van de schietmasten en de poeren voor de schaarlijnen. Gildebroeders keken wel eens verwijtend naar boven, als het weer eens regende. Maar tussen de buien door met de hulp van velen werd het uiteindelijk toch verwezenlijkt. Soms zaten vrachtwagens vast in de natte grond en moesten er met een loader uitgehaald worden!

Schutsbomen.

Uit de offertes werd die van de firma Kepser uit Cuijk gekozen. Zij boden de beste, eenvoudigste en betaalbare constructie aan. Er was daarbij ook gedacht aan de zelfwerkzaamheid van de gildebroeders. Half april werden de vijf masten met een gigantische kraan geplaatst. Snel kon toen met de verdere afwerking van het terrein begonnen worden. Want 1 mei naderde snel. Op die dag zou voor het eerst het

Cuijks-Gemeente-Koningschieten plaatsvinden tussen de gilden van: Beers, Cuijk, Cuijk-Vianen, Haps en Linden. Bij deze gelegenheid zou het terrein ook feestelijk geopend kunnen worden door de burgemeester van Cuijk, de heer H. Hendriksen. Ook heeft het gilde al koning geschoten op het nieuwe terrein. Kapitein G. van Raay wist de laatste resten van de vogel neer te halen. Het terrein voldoet aan de verwachtingen. Dat moge blijken uit het feit dat de Lindense schutters bij het "Overlaat-schieten" in Gassel met de titel Overlaat-koning gingen strijken. De meningen over het schieten met kogelvangers en geweer-affuiten blijven sterk verdeeld. De ervaringen van de Lindense gildebroeders en geweschutters blijken redelijk positief te zijn.

Het bestuur en gildeleden zijn momenteel zeer verguld met de nieuwe schiet-accommodatie en hopen er nog heel lang ongestoord gebruik van te kunnen maken.

Baronie en Markiezaat

Publiek ging van lieverlee naar huis

Het kloveniersgilde St. Antonius Abt uit Terheijden schoot op de derde kermisdag (dinsdag) koning. Dit gilde schiet nog met zogenaamde Beaumont-geweren uit de vorige eeuw. Tevoren moet iedere gildebroeder zelf loden kogels gieten. En op de dag zelf dient ieder zijn eigen hulzen te vullen met kruit en kogel. Van het begin af aan zat de stemming er goed in. Al bij het wekken van koning en hoofdman scheen de zon volop. De voortekenen waren goed. Er was een flinke belangstelling van plaatsgenoten. Zelfs het gemeentebestuur was compleet aanwezig. Om elf uur was alles klaar. De, tussen bloemen verscholen, vogel was geplaatst. De ere-dekens (burgemeester, pastor en notaris) schoten als eersten hun schoten. Na een uurtje schieten bleek er dit keer geen einde aan te willen komen. Vijf uur later: nog geen koning! Het publiek vond het allemaal wat te lang duren en ging van lieverlee naar huis. Om kwart voor zes schoot Antoon Stoop zich na 625 schoten uiteindelijk tot koning. Nadat deze door iedereen gefeliciteerd was, dronken alle broeders een glas erewijn op zijn gezondheid. Tot slot van deze "lange dag", bracht een vendelier de vendelgroet.

Geslaagde bedevaart

Op 30 september vertrokken ongeveer vierhonderd pelgrims, waaronder honderdveertig gildebroeders, met bussen richting Lourdes. Zondagmorgen 2 oktober om negen uur werd deelgenomen aan de internationale pelgrimsmis in de Pius-X kerk. De gildebroeders met hun vaandels gaven een extra dimensie aan deze druk bezochte mis. Ook waren zij nadrukkelijk aanwezig bij de sacramentsprocessie en ziekenzegening. De optocht waarin de gildebroeders weer extra glans gaven, gaf de pelgrims (en in het bijzonder de vele zieken) een dankbaar gevoel. Maandagmorgen ging het verder naar het hoofddoel: Compostella. De pers schreef: "Gisteren, dinsdagmiddag, kwam een groep van vierhonderd pelgrims aan, afkomstig uit de regio Brabant en delen van Nederland en België. Zij waren uitgedost in hun gildekledij. Vol trots droegen zij hun vaandels, trommen en vendels. De veelkleurigheid van hun kostuums is niet alleen een folkloristische demonstratie, maar geeft wel degelijk een religieuze motivatie van de ondernomen pelgrimstocht". Alle pelgrims, met voorop de gildebroeders, maakten hun entree op het plein van Obradoiro, nadat ze de laatste vijf kilometer van de Monto de Gozo, te voet hadden afgelegd. De plechtige en indrukwekkende H. Mis werd in het Nederlands in de kathedraal van de H. Jacobus opgedragen. Het was het hoogtepunt van de tiendaagse bedevaart. Vier Brabantse priesters waren de voorgangers. Akolieten flambouwdragers etc. waren ook afkomstig uit eigen gelederen. Het was een gebeuren dat lang in de herinnering zal

voortleven. Na de mis werd het grote wierookvat gezwaaid. Deze ervaring valt met niets te vergelijken. Het Wilhelmus besloot deze gebeurtenis. Een ovatie viel de deelnemers ten deel, toen men buiten een extra rondje liep. De vaandels gaven nog eens extra kleur aan het geheel. Het wekte de interesse van Amerikaanse en Spaanse televisiemensen en de pers. Op de driedaagse terugreis werd het, op 2500 meter hoogte gelegen, Maria-oord Covadonga aangedaan. Terugziend: een zeer geslaagde reis, enthousiaste en tevreden pelgrims, ontelbare positieve reacties, een in alles tot in de puntjes verzorgde reis. Een geslaagd debuut voor de stichting Pelgrimage. "Op naar het volgende reisdoel", zegt men al.

Guus en Jan vestigen rekord!

Op 13 en 14 augustus hebben twee gildebroeders van het Sint-Sebatiaangilde Oudenbosch het rekord kruisboog-schieten-op-twintig-meter-doel verbeterd. Het oude rekord (24 uur en 2 minuten) stond op naam van Jos Hoppenbrouwers en Ruud van Gils van het Sint-Hubertusgilde uit Leur. Met de voorbereidingen was al in april begonnen. Er werd aan conditietraining gedaan en de formulieren werden aangevraagd. De burgemeester opende de wedstrijd om twee minuten voor zeven met een openingsschot. Om zeven uur begon de poging. Na elk vol uur was er een rust van vijf minuten. Beiden hadden een reserve-boog. Bij materiaalpech zouden ze toch door kunnen schieten. Met hulp van alle gildebroeders kon de poging geslaagd worden beëindigd om negen uur 's avonds op 14 augustus. De burgemeester schoot ook het sluitingsschot. De schutters konden, nog redelijk fit, gefeliciteerd worden. Het rekord werd gesteld op 26 uur.

In totaal zijn er per schutter 1060 pijlen verschoten. Dat komt neer op een gemiddelde van 43,8 schoten per uur. Het gemiddeld aantal punten van Guus Louwagie was 92,42 per serie van tien schoten. Hij schoot 501 rozen. Jan Kapitein had een gemiddelde van 90,93 per serie van tien en 403 rozen. Het rekord is goedgekeurd door het Guinnessbook of records. De poging is gehouden op de schietbaan van het gilde in café Het Groene Woud in Oudenbosch. Hoofddoel was het bijebrengen van gelden voor het Wit-Gele Kruis, dat activiteiten wil opzetten voor mensen, die getroffen zijn door een beroerte. Gilden, bedrijven, particulieren en verenigingen brachten in totaal f. 3990,55 bijeen. Op 19 oktober 's avonds kon dit bedrag overhandigd worden aan mevr. Wildeman, voorzitter van het Wit-Gele Kruis van Oudenbosch, in aanwezigheid van alle gildebroeders en -zusters en beschermheer burgemeester P. Neeb van Oudenbosch. Ook de overhandiging vond plaats in het gidelokaal.

Poging geslaagd (v.l.n.r.) Guus Louwagie, Jan Kapitein en Burgemeester P. Neeb.

Staatsiedag met afscheid

Het Sint-Hubertusgilde Leur probeert meer en meer een taak binnen de gemeenschap te verrichten, om aan het gilde-ideaal ook daadwerkelijk uiting te geven. Aan het begin van het jaar-verslag wordt geschreven: "Wij begrijpen heus wel dat het zelfgenoegzaam bijeenhouden van het gilde niet voldoende recht doet aan het ideaal van de broederschap naar de gemeenschap toe."

Dit jaar zal op de staatsiedag pater Schaas Vermeulen tot gildeheer geïnstalleerd worden. Hij zei toe, alles te zullen doen wat van hem verwacht kan worden tot opbouw van het gilde en haar doelstellingen, in de geest van het evangelie en kerk, overeenkomstig zijn woord van trouw bij priesteropleiding en professie. Tot gildebroeder werd dit jaar Hans Schilder beëdigd. Jos Luykx werd geïnstalleerd tot deken-schrijver, in plaats van Adrie Boot die zich na dertien jaar niet meer voor deze functie herkiesbaar stelde. In zijn periode is veel tot stand gekomen: ingebruikname mouterij met schietbaan, kringdag 1985, materiële hulp voor de derde wereld, gehandicapten-dagen en landjuweel 1993. Woorden van dank waren er voor pastor Jan Munsters en het parochiekoor, die elk jaar een extra dimensie geven aan de staatsiedag. Bij zijn laatste jaar-verslag schrijft de scheidende deken-schrijver: "Overheid van het Hubertusgilde veel sterkte, kracht en wijsheid. Vergeet nooit dat wij samen, gildebroeders, de kar van het gilde moeten trekken. Wij zijn immers het gilde. Laat ons waken voor groepjes-vorming binnen de groep. Als dit plaatsvindt levert dat gevaar op voor onze samenleving." Hij bedankt iedereen voor de prettige samenwerking, vooral hoofdman Jan van Harssel. Een van de belangrijke feiten van het afgelopen jaar was de poging oud-gildezilver op te sporen. Enige tijd geleden was men daartoe op t.v. Echter, tot op heden, zonder resultaat. ■

oud Nieuws XVIII

(Berichten uit Meijerische Courant 1890-1915)

Lieshout (vervolg)

28 augustus 1913:

In de krant wordt een uitgebreide opsomming gegeven van de acht behaalde prijzen, welke de gilde had behaald op de feesten van het Kruisbooggilde te Mechelen, dat het 600 jarig bestaan had gevierd. Op de tweede zondag van september zullen tijdens de kermis de prijzen tentoongesteld worden.

11 september 1915:

Het is toch kermis, ook voor de gilde.

16 september 1915:

De schut trok met de kermis door het dorp.

LUYKSGESTEL

Sint-Martinusgilde

24 augustus 1898:

Op maandag 22 augustus trok te Luijksgestel de processie uit, waarbij de gilde op bijzondere wijze aanwezig was. Na de H. mis van 10 uur, trok de stoet door het dorp. Het gilde liep voorop. "Indrukwekkend vertoonde zich vooral dit jaar dit gezelschap, want voor den eersten keer werd er gebruik gemaakt van het nieuwe vaandel, dat de heeren J. Laumen en Zoon van Roermond voor de som van 80 gulden geleverd hebben. De eerbied steeg nog, toen de Priester met het Allerheiligste in de schaduw van het ontplooiende vaandel, langzaam voortstapte. Eere aan de genoemde firma, die dit prachtige vaandel geleverd heeft en nog meer versieringen aanbracht dan in de voorwaarde was opgenomen. Mijnheer Laumen, U heeft succes met Uw werk." ■

(wordt vervolgd)

J.M. Oomen

Kringbestuur bij afscheid en wijding

Het kringbestuur is met drie personen aanwezig geweest in de eucharistieviering bij gelegenheid van het afscheid van Mgr. Ernst als bisschop van Breda; 10 november in de Gertrudiskerk te Bergen op Zoom. Op zaterdag 26 november was het kringbestuur vertegenwoordigd bij de wijding van Mgr. Muskens. Hem zal gevraagd worden voor te gaan in de viering op de kringgildedag in Raamsdonk, 18 juni aanstaande.

NIEUWS MET NAMEN

Kwartier van Oirschot

Keizer bij Sint Lambertus Vessem

Martien van Sebille kon op 3 oktober 1994 keizer van zijn gilde schieten. Uit voorzorg werden tijdens de H. Mis al vast twee vogels gezegend. In een zeer spannende strijd lukte het hem bij het 98 ste schot de vogel vol te raken, waardoor het gilde na 96 jaar weer een keizer kreeg. Na nog eens 100 schoten viel de vogel opnieuw. Nu was Tinus van Heijst de winnaar. Hij was al eens koning van 1985 tot 1988.

Tinus van Heijst over het vaandel.

Jubilanderende gildebroeder

Tijdens de teerdag op 17 september 1994 ontving Frans Mijs uit handen van kringvoorzitter Hans Schreuder een kringonderscheiding, vanwege zijn 40-jarig gildebroederschap van het Vessem's Sint-Lambertusgilde. Van burgemeester Jonker ontving hij een boek over de bevrijding in Zuid-Nederland.

Frans Mijs.

Driemaal veertig jaar

Tijdens de afsluitende vergadering van het schietseizoen werden A. van Alphen, P. Driessen en G. van Rijn gehuldigd, omdat ze veertig jaar trouw aan het gilde St. Joris Hilvarenbeek waren. Na de gebruikelijke felicitaties van de hoofdmannen ontvingen de jubilarissen een cadeau van het gilde. Kringvoorzitter, Hans Schreuder, speldde hen de kringonderscheiding op.

Vijfentwintig jaar commissielid

Tijdens de kringdag van de kring van schuttersgilden het Kwartier van Oirschot op 28 augustus werd Hendrik van Hamsvoort in het zonnetje gezet. Hij maakt al 25 jaar deel uit van de commissie kruisboog-op-wip van deze kring. Naast deze functie heeft hij ook zitting in de federatiecommissie kruisboog-op-wip en heeft hij zich verdienstelijk gemaakt binnen het Sint-Jorisgilde Oirschot, waar hij al meer dan veertig

jaar lid van is. Hij zit de vergaderingen van de gezamenlijke Oirschotse gilden sinds 1976 voor en was lid van diverse organisatie-commissies, waaronder die van het landjuweel 1980 in Oirschot. Voorzitter Hans Schreuder preeste de jubilaris voor zijn inzet en toewijding en overhandigde hem namens de gilden een oorkonde.

Voor de vierde keer koning

Toon Aarts.

Op zondag 14 augustus had het gilde Broederschap van Onser Liever Vrouwe uit Oirschot de traditionele patroonsdag en dit jaar was er ook weer de strijd om het koningschap. Nadat het gilde de oude koning en de hoofdmannen had afgehaald, werden de genodigden, waaronder burgemeester en wethouders, pastoor, kringbestuur en de overheden van de zuster-gilden op de markt begroet met enige volksdansen en een vendelgroet. Hierna trok het gilde naar het schietterrein waar de schutters streden om de fel begeerde koningstitel. De strijd bleek echter snel gestreden, want na slechts zeventien rake klappen kwam de vogel naar beneden. Het was Toon Aarts die voor de vierde maal koning schoot; dezelfde Toon Aarts die precies 40 jaar geleden als jonge knaap bij het gilde kwam en ook in 1968, 1976 en 1978 tekende voor het verlossende schot. Verder is hij ook al jaren lid van de overheid van het gilde. Een echte gildebroeder dus, in hart en nieren. Het gilde is dan ook zeer trots op haar nieuwe koning.

"Gij moet ook bij de guld komen"

Willem Wilting in vol ornaat.

Wintelre (1924) toen hij met zijn gereedschapskist nog in de hand (hij was timmerman) langs de gildekamer kwam, waar op dat moment de teerdag werd gehouden. Enkele feestende gildebroeders hielden hem staande. Willem zeiden ze: "gij moet ook bij de guld komen, kom maar mee naar de hoofdmannen". Willem dacht dat er nogal wat kwam kijken om gildebroeder te worden. Maar nee hoor,

de hoofdmannen was meteen akkoord. "Willem", zei hij "ge kunt ten alle tijde lid worden". De jubilaris hoort het hem nog zeggen. Willem, die nu al sinds 1980 ouderling is, geeft volmondig toe dat hij nooit een fanatiek gildebroeder is geweest. "Ik had er geen tijd voor, ik betaalde wat er toe stond en als het uitkwam was ik er bij. Vroeger werd er veel meer gedronken dan nu, en dan wilde er ook nog wel eens gewrongen worden, of erger".

Hij deed mee aan de kostumering, maar toen er in de jaren '80 weer nieuwe pakken kwamen vond hij het de moeite niet meer waard en vertoonde zich in zwart pak met hoge zijde, wat zijn ouderschap nog meer cachet gaf. "Ons mam", zegt Willem, "was eigenlijk veel meer gildeszuster dan ik, maar dat zat bij haar in de familie". Toch komt ook Willem uit een gildedefamilie. Zijn grootvader en vader waren waren bij het gilde in Braamt (Gld.). Sinds zijn lidmaatschap zorgde Willem vakkundig voor de koningsvogel bij het koningschieten. In 1984 heeft hij dit kunstje aan zijn opvolgers geleerd.

Kempenland

Koninklijke onderscheidingen

Gildebroeders R. Kersten en P. de Louw werden op 29 april onderscheiden met respectievelijk de zilveren en de bronzen eremede horende bij de Orde van Oranje Nassau. Burgemeester Terwisse ging in op hun verdiensten voor het H. Kruisgilde Gerwen gedurende veertig jaar en voor de Nuenense gemeenschap. 's Avonds bezocht het vrijwel complete gilde de gedecoreerden aan huis, waarbij een vendelhulde niet ontbrak. Op koninginnedag mochten beiden naast de burgemeester op het podium plaatsnemen om de aubade te ondergaan.

R. Kersten en P. de Louw tijdens aubade.

Doop en koningschieten

Om elf uur woonde op 29 mei het Sint-Martinusgilde de gildemis bij. Dit keer met een extra feestelijk tintje: de doop van de dochter van gildebroeder en -zuster Peter en Laura Bouman. Na de eed van trouw en de koffietafel volgde om twee uur het koningschieten. Negen liefhebbers zorgden ervoor dat na 187 schoten Theo van den Dungen uiteindelijk de vogel naar beneden haalde.

Koning Theo van den Dungen.

Voor de vierde keer koning

Bij het Sint-Catharinagilde Valkenswaard werd op 21 augustus Jan Smets (72) voor de vierde keer koning. Eerder was hem dat gelukt in 1974, 1984 en 1990. Er waren dit jaar vier kandidaten, die onder luid tromgeroffel de strijd aangingen. Om vier uur haalde Jan bij het 120 ste schot de laatste resten naar beneden. Een mooi cadeau voor zijn aanstaande jubileum in 1995, als hij vijftig jaar gildebroeder is.

Jan Smets en echtgenote.

foto: A. van Mierlo fotostudio

Oud-kampioen nu ook koning

Op de schutsboom bij de H. Kruiskapel schoot op 21 augustus het Sint-Martinusgilde uit Luyksgestel koning. Burge-meester drs. A. van Poppel maakte de vogel vrij door drie

schoten. Daarna was het de beurt aan de regerende koning en de overige gildebroeders. Het 73ste schot wees de koning aan: Paulus van den Berg. Deze was in 1987 Nederlands kampioen persoonschieten en behaalde toen met zijn viertal een eerste prijs. Ook bij het schieten voor "de Beste Schutters van de Kempen" behoort hij tot een van de besten. Hij heeft het niet van een vreemde; vader Johan van den Berg was gedurende vele jaren keizer van het Sint-Martinusgilde.

Bij verrassing voor tweede keer koning

Het Sint-Catharinagilde Eindhoven-Stad was op maandag 5 september te gast op het schietterrein van het gilde Sint Jan Baptista te Leenderstrijp. Burgemeester J.L. van Sante van Leende had alle moeite gedaan om op tijd het eerste schot te lossen. Hij had er zich voor uit een vergadering ten provinciehuize gehaast. Bij het zevenenderdtigste rake schot (van de zesenvijftig geloste schoten) was het Harrie de Haan, die zich voor de tweede maal achtereen bij verrassing koning schoot. Hij heeft zich met overgave van zijn taak gekwetend, ondanks het feit dat hij een groot deel van het jaar in Spanje verblijft. Tijdens het koningsdiner, na het koningschieten, ontvingen zes gildebroeders uit handen van kringvoorzitter Henk Luiten het Zilveren Schild van Kring Kempenland bij gelegenheid van hun veertigjarig jubileum: Harrie de Haan, Guus Brackel,

Jos de Haan Czn., Jos de Haan Jzn., Frans Roijers en Cas van Stratum.

Harrie de Haan dubbel-koning.

Regenachtig koningschieten

Op zaterdag 10 september kreeg het Borkelse gilde van Sint-Sebastiaan een nieuwe koning. Er waren 205 schoten voor nodig. Door aanhoudende regen was het vrij laat in de middag eer bekend was, wie de nieuwe koning zou worden. Het was Henk Meijboom, sinds 1987 gildebroeder, die het beslissende schot loste.

Nieuwe koning

Op maandag 8 augustus verzamelden de gildebroeders van het Onze Lieve Vrouwengilde Zeelst zich onder de schutsboom; om uit te maken wie de komende drie jaar koning zou zijn. Nadat burgemeester Jacobs de boom gevrijd had, brandde er een sportieve wedstrijd los tussen een zestal gildebroeders. Het was W. Hermans die bij het 36ste schot de vogel neerhaalde en koning werd van het gilde.

Zeer geslaagde teerdag

Op zaterdag 10 september werd in Gerwen de jaarlijkse teerdag van het H.Kruisgilde gevierd, waarvan ook het koningschieten ieder jaar deel uitmaakt. Traditiegetrouw begon de dag met een speciale eucharistieviering, geleid door Pastor Groot, die in zijn toespraak nog eens extra aandacht besteedde aan de bijzondere plaats, die het gilde binnen de gemeenschap inneemt. Na de hernieuwing van de eed van trouw aan het kerkelijk gezag en een vendelhulde aan de pastoor trok het gilde naar het gildehuis waar de gildezusters inmiddels een goed verzorgde koffietafel in gereedheid hadden gebracht. De gildebroeders lieten zich de traditionele warme worst en koude ribben uitstekend smaken. Inmiddels werd ook de schutsboom geprepareerd voor het koningschieten dat om half een zou beginnen. Aanvankelijk zag het ernaar uit dat de door gildebroeder Jan van der Linden vervaardigde fraaie vogel het heel lang zou uithouden. De degelijkheid moest het deze keer toch afleggen tegen een aantal goed gerichte schoten van de deelnemende schutters. Bij het honderdste schot begon de vogel al tekenen van verval te tonen, waarna bij het 110de schot (gelost door gildebroeder Albert Bastiaans) de vogel definitief het loodje legde. Tijdens het traditioneel beraad onder de schutsboom bleken er bij de overheid geen bezwaren te bestaan om Albert Bastiaans, die overigens al 25 jaar lang heeft meegesloten om het koningschap, voor de eerste keer als

koning te accepteren, waarna de ceremoniële installatie plaats kon vinden. In de namiddag werd nog een korte rondwandeling gemaakt door het dorp, waarbij vanzelfsprekend ook enige etablisementen werden aangedaan. De teerdag werd besloten met de gezamenlijke warme maaltijd, waarna de gildebroeders tot in de late uurtjes in een geanimeerde sfeer bijeen waren. Het H.Kruisgilde kan weer terugzien op een zeer geslaagde teerdag.

Albert Bastiaans geïnstalleerd.

Peelland

Robijnen paar

Op donderdag 15 september werd een vendelhulde gebracht aan Harrie en Nel Verberne bij gelegenheid van hun veertigjarig huwelijksfeest. Tijdens de receptie werd Harrie door het gilde St. Antonius Abt Lierop onderscheiden met het, in 1991 ingestelde, ere-lidmaatschap "erebroeder in groen". De zilveren draagspeld met oorkonde werden hem opgespeld en uitgereikt door hoofdman Mies Sijbers. In zijn toespraak bedankte deze hen voor de steun en de vele werkzaamheden, die het gilde van beiden in al die jaren ontving.

Harrie Verberne onderscheiden tot erebroeder.

Een dag vol tradities

Op kermismaandag begon het gilde St. Antonius Abt Lierop met een drukbezochte eucharistieviering, opgedragen door pastoor Keunen. Na de koffiemaaltijd in gildehuis 's Jagershuis werd op schietterrein de Roovere onder grote belangstelling het koningschieten gehouden. Daar namen 27 gildebroeders aan deel. De wedstrijd werd geopend door een vertegenwoordiger van de geestelijke (pastoor Keunen) en de wereldlijke overheid (loco-burgemeester van Enckevoort). Aftredende koning moest met lede ogen aanzien, hoe Jan Santegoeds met het 154ste schot het laatste deel van de vogel naar beneden haalde. Na de installatie werd de koning aan de bevolking voorgesteld door een rondgang door het dorp. Bij het eindpunt (het gildehuis) werd de koning door het zuster-gilde O.L.Vrouw van de zeven Weën een vendelhulde gebracht. Als afsluiting van het officiële gedeelte werd Jan Santegoeds

door zijn gilde een receptie aangeboden. Daarna werd het feest verder gevierd, onder andere met een bezoek aan de Lieropse horecagelegenheden. Rond zes uur werd de koning door de beide gilden naar huis begeleid, waar zijn eigen gilde hem ten slotte een vendelhulde bracht. De koning is lid vanaf 1988, 56 jaar, gehuwd met gildedochter Anneke Daniëls, heeft twee zonen een schoondochter en twee kleinkinderen.

Hoofdman Mies Sijbers hangt koning zilver en koningsvogel om.

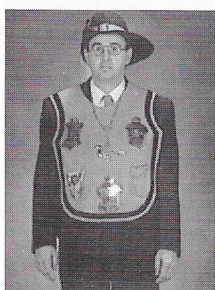
Gouden gildebroeder van verdienste

Het gildefeest te Vlierden werd door de gouden gildebroeder Piet Hurkmans van het gilde O.L. Vrouw van de Zeven Weën uit Lierop een bijzonder feest. Uit handen van Henk Luijten, vice-voorzitter van de Noordbrabantse federatie van schuttersgilden kreeg hij de federatie-onderscheiding, voor al zijn werkzaamheden voor de federatie verricht.

Piet Hurkmans ontvangt onderscheiding.

Koningsvogel viel van gloednieuwe boom

Huub van den Heuvel.

Op kermismaandag trokken de gildebroeders van het St. Leonardus-gilde Beek en Donk al vroeg naar de Orchideestraat voor het afhaken van Harrie van Dijk. Hier werden ze getraceerd op brandewijn met suiker. Doordat het weer intussen zo slecht was geworden werden de gildebroeders door buurtgenoten van de koning naar gildehuis De Zwaan gebracht. Vandaaruit ging het gilde naar hun Leonarduskapel voor een gebedsdienst, die werd voorgegaan door gildeheer Theo van Rossum. Om half een trok het gilde naar hun gloednieuwe schutsboom aan de Goorloop. Daar liep het gilde driemaal om de boom en begon het koningschieten. Er waren 21 gegadigden voor de koningstitel. Met het 188ste schot werd Juwelier Huub van den Heuvel koning. Onder de schutsboom werd

hem de koningsvogel omgehangen. Bij gildehuis De Zwaan werd Huub een vendelgroet gebracht door de vendeliers van het gilde

Verdienstelijke gildebroeders

Het was jaren te doen gebruikelijk, dat de feestdag van de patroonheilige van het Sint-Lambertus Someren-Eind op de dichtsbijzijnde zaterdag van 17 september werd gevierd. Dit jaar is het later geworden, zaterdag 8 oktober. Het gilde had namelijk geen gildehuis. Vanaf gildehuis Lomans werden de jubilarissen om vier uur thuis afgehaald. Om vijf uur volgde de eucharistieviering, met aansluitend op het kerkplein de vendelhulde voor de jubilarissen. In zaal "Jan van Tieskes" werden vier jubilarissen daarna gehuldigd: Piet Houts, Driek Lomans en Pierre Claessens (veertig jaar gildebroeder) en Lambert Smits (vijftienvintig jaar gildebroeder). Door vakantie en ziekte konden de gildebroeders Claessens en Smits niet aanwezig zijn. Hoofdman Remy Lammers blikte terug op het gilde-verleden van Driek Lomans en Piet Houts. Het gilde heeft bijna veertig jaar onderdak gehad in de zaak van Driek Lomans. deze wordt op 1 januari gesloten. Het gilde zal naar een ander gildehuis moeten uitzien. "We waren altijd welkom, soms vroeg, soms laat. Dan waren we lang, dan weer kort aanwezig. Jammer, de periode van ons gildehuis is voorbij. We zullen dankbaar blijven terugkijken op deze tijd", aldus Remy Lammers. Piet Houts is 33 jaar bestuurslid geweest, waarvan 27 jaar penningmeester. Piet heeft bewezen een goed gildebroeder te zijn. Hij is er; zegt niet veel; gaat aan het werk. De jubilarissen kregen de zilveren gildespeld van Sint Lambertus opgespeld en de erbij behorende oorkonde overhandigd. Voor de dames was er een bloemetje. Een feestavond voor alle leden, met diverse spelen en handboogschieten, besloot de dag.

Driek Lomans (l) en Piet van Houts (r) aan weerszijden van koning Thieu Knapen.

Gildeverbroederingsdag Lierop

Beide Lieropse gilden organiseren, bij gelegenheid van de viering van het 100-jarig bestaansfeest van de koepelkerk in Lierop, op 18 juni 1995 een gildeverbroederingsdag.

Goud

Ad de Hart, middenin de gemeenschap.

Veel jaren maakte hij deel uit van de Drunense Gemeenteraad; een jaar zelfs als wethouder. Hij was bestuurslid van diverse maatschappelijke instellingen. Een kroon op zijn werk is de totstandkoming van het plaatselijk steunpunt voor ouderen. Daarnaast had hij nog tijd gildebroeder te zijn, vanaf 1959 waarvan al 25 jaar vaandrig. Op 30 april is vaandrig Ad de Hart van Onze Lieve Vrouwe Schuts uit Elshout koninklijk onderscheiden met de eremedaillon in goud. Burgemeester Breeveld omschreef de vaandrig als een man die midden in de Elshoutse gemeenschap staat. Tijdens de statiedag op 11 september zijn gildebroeders A. van Sluisveld en J. Geelen gehuldigd wegens hun 40-jarig lidmaatschap van de Onze Lieve Vrouwe Schuts. De jubilarissen werden 's middags thuis opgehaald en vanaf het gildehuis begeleid naar de kerk. Daar werd een mis opgedragen door gildeheer Van Osch, die ook een mooie toespraak hield. Terug in het gildehuis werden de feestelingen door hoofdman Jos Klerks gehuldigd met het opsteken van de Gouden draagspeld. Ook werden zij toegesproken door de hoofdman van Kring Maasland, de heer H. Eijkemans. Hij overhandigde namens de Kring de zilveren medaille.

Samen 80 jaar gildebroeder. Jan Geelen (l) en Toon v. Sluisveld (r) met echtgenotes.

Theoloog

De nieuwe koning. (foto: Harry van Liempd, Veghel)

Het Sint-Barbara-gilde uit Veghel luisterde op 17 september bij de viering van de 50-jarige bevrijding van Veghel de kerkdienst op, in tegenwoordigheid van veteranen van de 101ste Airborne Division en zeer veel anderen.

Op 18 september was het jaarlijkse koningschieten. Bij het 110de schot werd de vogel afgeschoten door Bart van de Donk, die Cor van Schie opvolgde. Toon Vlassak, waarnemend staande-deken, droeg zijn functie over aan Cor van Schie.

Op 14 oktober was het gilde present bij de receptie van gildebroeder Drs. Nico Vreeswijk, bij gelegenheid van zijn doctoraal theologie aan de K.U.B. te Tilburg.

Onder de schutsboom

Hij loste het "genadeschot".

Op zaterdag 24 april moesten de gildebroeders van het gilde Sint Joris te Berlicum, zoals elke drie jaar, weer onder de schutsboom om te proberen de koningsvogel neer te halen. Het was een spannende strijd, maar uiteindelijk viel toch het laatste stuk naar beneden. Jan Vorstenbosch was de man die het "genadeschot" loste en mag voor drie jaar de koning zijn. Hij is al 38 jaar bij het gilde waarvan de meeste jaren vendelier op het hoogste niveau.

Vijf jubilarissen

Maar liefst vijf jubilarissen werden tijdens de jaarvergadering op 25 september gehuldigd bij het Essche Sint-Willibrordusgilde. Allen waren vijftientwintig jaar verbonden aan het gilde. Gildeheer en oud-burgemeester P. Walboomers, zilverdrager K. Verboom, de actieve schutter A. van Eijndhoven, oud-koning en huidige schietleider C. Doggen en de huidige deken-schrijver en vendelier W. v.d. Pasch.

Alle feestelingen op een rij.

De hoofdman overhandigde alle jubilarissen een gekalligrafeerde oorkonde. Ook op deze avond werd de Hoofdman-Pijnenburghoed-Oorkonde uitgereikt aan burgemeester W. Letschert. Hij ontving deze vanwege zijn inspanningen voor het gilde in de afgelopen jaren in verband met de nieuwe schutskamer en het nieuwe schietterrein. Gildeheer Planteman sprak de burgemeester toe en zei dat het gilde er veel profijt van heeft gehad, dat zo'n burgemeester zich in haar midden bevindt.

Hans, Maria en Martin

Tijdens de kermisdagen in Den Dungen heeft het gilde Sint Catharina met geweer

op de vogel geschoten voor de titel van schutterskoning. Hans van de Veerdonk mag zich voor een jaar de schutterskoning van het gilde noemen. Om de dames meer bij het gilde te betrekken is er voor hen ook een vogel gezet. Maria van Pinxteren mag komend jaar als koningin in de optocht meelopen. Tot slot eindigde Martin van der Aa als eerste bij de wedstrijd kruisboogschieten.

Baronie en Markiezaat

De vogel afkopen en toch koning worden!

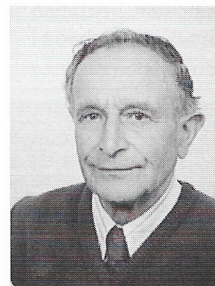
Om de vier jaar wordt er in Klein-Zundert koning geschoten; dit jaar op zondag 21 augustus. Om één uur vertrok het gilde (in gezelschap van zuster-gilde St. Jan uit Wernhout en Koninklijke Harmonie Nut en Vermaak) in optocht naar het schietterrein. Bij de schutsboom werden rechten en plichten van de koning door de hoofdman voorgelezen. Vervolgens legde de koning de koningsmantel af. De koningin werd ontdaan van kroon en sjerp. Hierna werd driemaal op de vogel geschoten door de overhoofdman burgemeester N. Molhoek, hoofdman W. Herrijgers, keizer P. Herrijgers en de oud-koning K. Mertens. Na een felle strijd schoot Johan Mertens de vogel uiteindelijk er af. De eerste vogel mag bij dit gilde afgekocht worden door het schenken van een ton bier. Johan Mertens liet de vogel "terugzetten". Dat kwam hem dus te staan op een vat bier. Omdat de tweede vogel niet afkoopbaar meer is, werd het aantal kandidaten nu minder. De serieuze mededingers, waaronder de gebroeders Mertens, stonden nu op een rij. Het lukte Johan Mertens voor de tweede keer om het laatste stukje plaat eraf te schieten. Johan Mertens werd als nog koning! Het koningschap bleef in de familie. Na de erewijn trok het gilde naar het gildelokaal voor een gezellig samen-zijn.

Johan Mertens voor café Schuttershof.

Gilde St. Lambertus Vessem

Vrij onverwacht overleed op 17 oktober Cees van Heijst (74). Hij was sinds 1976 gildebroeder en begeleidde vanaf 1988 de koning. Op 3 oktober schoot zijn zoon koning. Daags daarna werd Cees ziek, waardoor hij helaas niet meer in staat is geweest zijn zoon te begeleiden.

Cees van Heijst.

Petronella van Tilburg.

Gilde St. Sebastiaan Hoogeloon

Na een liefdevolle verzorging in het Kempische verpleeghuis in Bladel overleed Petronella van Tilburg, weduwe van Antoon Lemmens. Zij straalde een warme gildeliefde uit. Het hele gezin leefde en werkte mee aan de uitbouw van het gilde.

Gilde St. Joris Goirle

Op 13 oktober 1994 overleed plotseling Emma Bruers (85). Op 14 juni 1964 werd haar man en eigenlijk ook zij lid van het gilde. Ook na het overlijden van haar man in 1977 deelde zij lief en leed van het gilde en toonde voor iedereen een warme belangstelling.

Emma Bruers.

Jos Hamers.

Jos Hamers (77) overleed op 11 september 1994. Hij was 32 jaar een trouwe en behulpzame gildebroeder. Niets was hem te veel. Hij was sterk als een paard, recht door zee, met het hart op de goede plaats.

Gilde St. Catharina Moergestel

Op 4 augustus 1994 overleed na een tragisch ziekbed Janus Denissen (68). Janus had het gilde bijna 36 jaar gediend.

Gilde St. Dionysius Tilburg

Oud-raad en oud-koning Rinus Goossens (70) overleed op 27 augustus 1994. 40 Jaar lang had hij het gilde na aan het hart liggen en als kastelein wist hij bij menig klant de belangstelling voor het gilde op te wekken. Ondanks zijn zakelijke beslommingen heeft hij in 1960 zijn koningschap met verve vervuld. Met overgave bewaakte hij de tradities en zag toe op naleving.

IN MEMORIAM

Kwartier van Oirschot

Sint Martinusgilde Luyksgestel

Op 23 juni overleed gildebroeder Nol Heesters (87 jaar). In 1962 werd Nol als gildebroeder aangeboond. Al heeft hij nooit een bepaalde functie begeerd, altijd was hij present en steeds bereid om bij activiteiten een helpende hand toe te steken. Toen hij niet goed meer met het gilde mee kon lopen, liet hij zich bij festiviteiten in het dorp altijd per politieauto voor de stoet uit vervoeren.

Nol Heesters.

Pastor Cees Brocken.

Sint-Catharinagilde tot Blortem en Gestel

Op woensdag 17 augustus hebben de gildebroeders van het Sint-Catharinagilde tot Blortem en Gestel met gilde-eer afscheid genomen tijdens de eucharistieviering in de kerk van de H. Harten te Eindhoven van hun Ere-Deken Pastor Cees Brocken (86); in leven pastor van de vorig jaar afgebroken kerk van Maria Middelaars te Gestel. Een afscheid dat het gilde vervult van droefenis, maar meer een afscheid waarbij blijdschap en dankbaarheid de boventoon voerde. Blijdschap om het feit dat zij zo'n mens in hun midden mochten hebben en dankbaar voor de manier, waarop hij zich in al die jaren ingezet heeft voor het gilde. Dit liet hij onder andere blijken door waar nodig kritiek te leveren. Deze kritiek was steeds van opbouwende aard. Ook financieel steunde hij het gilde waar nodig. Bij de sluiting van de door hem gebouwde kerk van Maria Middelaars schonk hij het gilde een ere-dekenschild dat gemaakt was van zijn kelk.

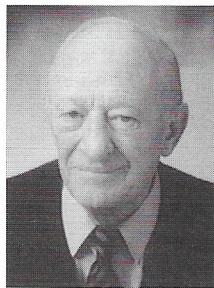
Gilde Sint-Lucia Steensel

Op 7 oktober overleed plotseling gildebroeder Sjak Antonis (51 jaar). Sjak was vanaf 1988 gildebroeder en ondanks zijn zwakke gezondheid altijd aanwezig. Als het in zijn vermogen lag om te helpen, bijvoorbeeld bij de jaarlijks terugkerende jaarmarkt of schietwedstrijd, dan was Sjak daartoe altijd bereid.

Op 17 oktober overleed mevr. Holtzer-von Frijtag Drabbe, echtgenote van gildeheer Dr. Holtzer. Als ze even tijd hadden verbleven ze in Steensel in hun zomerverblijf. Ze voelden zich één met

Steensel en het Sint-Lucigilde. Dit mocht blijken uit het feit dat de uitvaartdienst en begrafenis op 22 oktober met gilde-eer plaatsvond.

Sint-Catharinagilde Eindhoven-Stad

Wim van Stratum.

"Gildebroeders: dank voor jullie komst en voor al die mooie gebeurtenissen. In gedachte zal ik altijd met jullie mee blijven lopen". Met deze woorden besluit Wim van Stratum (72) zijn eigen tekst op zijn gedachtenisprentje bij zijn overlijden op 27 oktober. Hij was twee keer koning (in 1962 en 1971). Hij was bij de heroprichting; veertig jaar geleden. Daarvoor zou hem 20 november het Zilveren Schild van Kring Kempenland worden uitgereikt. Het ereteken lag nu op zijn kist, als postuum eerbetoon, bij gildesjerp en draaginsigne. Zijn wijsheid bracht hij op humorvolle wijze in vergaderingen. Hij zei vaak: "Van alle dingen die gelukkig maken, is vriendschap het voornaamste". Het zij zo.

"Gildebroeders: dank voor jullie komst en voor al die mooie gebeurtenissen. In gedachte zal ik altijd met jullie mee blijven lopen". Met deze woorden besluit Wim van Stratum (72) zijn eigen tekst op zijn gedachtenisprentje bij zijn overlijden op 27 oktober. Hij was twee keer koning (in 1962 en 1971). Hij was bij de heroprichting; veertig jaar geleden. Daarvoor zou hem 20 november het Zilveren Schild van Kring Kempenland worden uitgereikt. Het ereteken lag nu op zijn kist, als postuum eerbetoon, bij gildesjerp en draaginsigne. Zijn wijsheid bracht hij op humorvolle wijze in vergaderingen. Hij zei vaak: "Van alle dingen die gelukkig maken, is vriendschap het voornaamste". Het zij zo.

Sint-Willibrordusgilde Bakel

Toon Slegers.

Gildebroeders worden in kennisgesteld. Toon Slegers heeft een ongeluk gehad; zwaar gewond! Medeleven, spanning, hoop heerst er. Op 8 september komt de mededeling: Toon is overleden: ongeloof en stomheid. Hun deken-schrijver niet meer in hun midden? Zo'n gildebroeder die zich voor honderd procent inzette voor zijn gilde. Dat te zien groeien en bloeien was zijn lust en zijn leven. Daar ging hij groot op. Dat mocht Toon ook. Niet te evenaren: 47 jaar gildebroeder, waarvan 35 jaar deken-schrijver. Dat geeft aan, dat zijn werk gewaardeerd werd. Overal liet Toon voluit zijn mening horen. Elke gildebroeder was zijn vriend. Indrukwekkend was de uitvaartdienst met gilde-eer. De Bakelse mensen hebben intens meegeleefd met dit droevige afscheid. De gildebroeders leven mee. Ze beleven een moeilijke tijd, want binnen een korte tijd hebben ze vijf medebroeders verloren.

Gilde Sint Joris-Haaren

Op 30 juli is Jos Kluitmans (85) overleden. Hij was ere-gildebroeder van het gilde. Jos is 67 (!) jaar gildebroeder geweest. Hij heeft de functies bekleed van standaardruiter en zilverdrager. Tevens was hij vele jaren bestuurslid.

Jos Kluitmans.

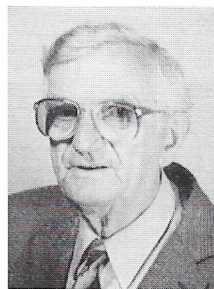
Roland van Gogh.

Broederschap der Sint Catharina en Barbara-Schijndel

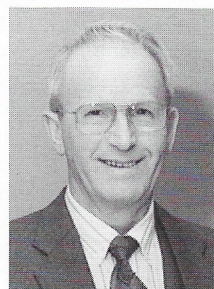
Op de vooravond van het vertrek van de gildebroederschap naar Duitsland, voor deelname aan een Europees schuttersfeest, is Roland van Gogh (18) ten gevolge van een ongeval overleden. Hij was pas acht jaar toen hij tot de geleerden van de broederschap toetrad. Door jarenlang oefenen werd hij een vaardig en gewaardeerd vendelier; hij behaalde menige prijs. Op Maria Lichtmis van dit jaar werd Roland als jongste gildebroeder geïnstalleerd. Hij was trots op zijn behaalde titel van heerboer. Zijn overlijden is een groot verlies voor het gilde.

Gilde Sint Catharina-Vught

Nico Schuurmans (79) is op 22 september overleden. Hij was lid vanaf 1945. Eerst ruim 15 jaar vendelier, daarna jonge deken van 1961 tot 1963 en oude-deken tot 1965. Hij hield van mensen en gezelligheid.

Nico Schuurmans.

André Kemmeren.

Gilde Sint Ambrosius-Loon op Zand

Op 30 juli is André Kemmeren (66) overleden. Dré was sinds 1975 lid van het gilde, waar hij nauw betrokken was bij alle activiteiten. Hij was een man die niet opviel, maar stond bekend als een harde werker. Veel vrije tijd heeft hij doorgebracht op het gildeterrein met tuinonderhoud en alle voorkomende werkzaamheden.

Gilde Sint Hubertus-Berkel

Na een korte ziekte is deken-schrijver Rien van Helvoirt (50) overleden. Drie keer was hij koning van het gilde; in 1963, 1983 en 1991. Rien was de grote organisator van het 50-jarig jubileum van Kring Maasland in 1985. Hij hield van tradities. Op zijn koningsschild van 1983 liet hij een korte maar krachtige spreuk graveren: "Standvastigheid-wijsheid-broederlijkheid". Deze spreuk was op zijn hele leven van toepassing, zeker wat het gilde betreft.

Rien van Helvoirt.

Mari van Helvoirt.

Gilde Sint Joris-Berlicum

Het gilde heeft in korte tijd drie gildebroeders ten grave gedragen. Op 21 mei overleed Mari van Helvoirt (40) ten gevolge van een ongeval. Hij was vanaf 1975 lid van het gilde en een zeer verdienstelijk schutter. Hij was trots op het vele zilver dat hij voor het gilde verdiende. In 1990 bood hij het gilde een oud dekenschild aan, ter gelegenheid van het 40 jarig bestaan van het bedrijf waarvan hij directeur was. Ook schonk hij de gemeente een kunstwerk in de vorm van een tamboer.

Piet Langenhuysen (70) overleed op 2 augustus. Hij was meer dan 45 jaar een vrolijke gildebroeder in hart en nieren. Jarenlang was hij een gewaardeerd vendelier en daarbij heeft Piet veel prijzen ontvangen. Hij ondersteunde de penningmeester bij het innen van de contributie en was bij veel activiteiten buiten het gilde een goede representant namens de gildebroeders.

Piet Langenhuysen.

Harrie Zwanenberg.

Op 7 september overleed Harrie Zwanenberg (56). Hij was de gangmaker tijdens gildefeesten, hij organiseerde fietstochten, kaartavonden en niet te vergeten de gildereisjes. Eenentwintig jaar is Harrie lid geweest van het gilde.

Gilde Sint Willibrordus-Esch

Op 23 december 1993 heeft het gilde afscheid genomen van oud-deken H.v.d.Braak (75). Gedurende 52 jaar heeft hij zijn steun gegeven aan het gilde. Eind augustus overleed oud-koning en oud-hoofdvendelier Tinus Konings. Hij was bijna zestig jaar lid van het gilde. Van 1969 tot 1987 vervulde hij een bestuursfunctie. Voor zijn grote inzet ontving Tinus in 1986 de zilveren eremedaille verbonden aan de Orde van Oranje Nassau.

Gilde Sint Joris-Haarsteeg

Na een lidmaatschap van 22 jaar is Jan van Os (51) overleden. Hij vervulde elf jaar lang een bestuursfunctie, daarnaast was hij hoofd van de schietcommissie van het gilde. Volgens de deken-schrijver verliest het gilde een goede kracht en waardige gildebroeder.

Land van Cuijk

Groot Gaesbeker Gilde Soest

Wim van Hofslot.

Op 1 september overleed Wim van Hofslot (72). In 1977 was hij koning van het gilde. Nadat hij zijn tuinverzorgingsbedrijf ruim tien jaar geleden had verkocht, vertrok hij uit Soest.

Hij kon daardoor geen gildebroeder meer blijven. Toch bleef hij als gildenvriend nauw betrokken bij de ontwikkelingen binnen het gilde. Jaarlijks was hij actief tijdens het oud-koningskampen. Al vele jaren leed hij aan een ernstige ziekte. Die verhinderde hem afgelopen augustus aan dit kampen mee te doen. Hoewel hij kinderloos is gebleven, had hij tijdens zijn regeerperiode juist bijzondere aandacht voor de jeugdige leden van het gildekorps. Elke keer als hij naar Brabant werd getrokken, had hij een speciale attentie voor hen bij zich.

Dat zij allen rusten in vrede ■

AGENDA 1995

Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden:

8 april:

Gildencongres te Brussel onder auspiciën van de Hoge Gilderaad van Brabant.

13 mei:

Jeugdtoernooi trommen, vendelen, bazuinblazen Kring Kempenland te Eindhoven bij het Sint-Jorisgilde Vlokhoven.

21 mei:

Kringdag Land van Cuijk te Beugen bij het gilde van Sint Antonius - Sint Sebastiaan en het Heilig Sacrament.

21 mei:

Jubileumkringdag 60 jaar Maasland te Den Dungen bij het Sint-Catharinagilde.

21 mei:

Jubileum

Kringdag Peelland te Someren bij het Sint-Lambertusgilde.

28 mei:

Vrij gildefeest Kwartier van Oirschot te Wintelre bij het O.L.Vrouwe en Sint-Willibrordusgilde.

11 juni:

Jubileum

Kringdag Kempenland te Luijksgestel bij het Sint-Martinusgilde.

18 juni:

Kringdag Baronie en Markiezaat St.-Bavogilde Raamsdonk

25 juni:

Viering 40-jarig bestaan van de Europese Gemeenschap van Schuttersgilden, zo mogelijk te Deinze bij kasteel Ooidonk.

2 juli:

Vrije gildedag St.-Antoniusgilde Well

20 augustus:

Jubileum

Kringdag Kwartier van Oirschot te Moergestel bij het Sint-Jorisgilde.

27 augustus:

NBFS-geweerschiettoernooi in kring Het Kwartier van Oirschot. Gilden die dit willen organiseren gelieve zich bij het kringbestuur te melden.

10 september:

NBFS-toernooi trommen, vendelen, bazuinblazen in kring Maasland te Elshout bij de O.L.Vrouwe Schuts.

14 oktober:

Hoofdlidendag te 's-Hertogenbosch in het teken van zestig jaar federatie. ■

BIBLIOGRAFIE

Noordbrabantse schuttersgilden

Lijten J., Het ontstaan der schuttersgilden op het platteland van Noord-Brabant II, in: Campinia jrg. 23 nr. 88 (jan. 1993) blz. 4-21.

Lijten J., Het ontstaan der schuttersgilden op het platteland van Noord-Brabant III, in: Campinia jrg. 23 nr. 89 (april 1993) blz. 52-58.

Lijten J., Het ontstaan van het schuttersgilden op het platteland van Noord-Brabant IV, in: Campinia jrg. 23 nr. 90 (juli 1993) blz. 116-128. Losse nummers van Campinia kunnen besteld worden (f. 5,50 per nummer): Streekarchief Regio Eindhoven-Kempenland, Postbus 144, 5688 ZJ Oirschot, tel. 04997-75245.

Autenboer E.v., Sint Sebastiaan patroon van de schutters in de Zuidelijke Nederlanden, in: Sebastiaan martelaar of mythe, Zwolle, Waanders, ill, ISBN 90-6630-425-1, blz. 69-78.

Dijk H. van en J. Michels, Sint Sebastiaan patroon van de schuttersgilden in de Noordelijke Nederlanden, in: Sebastiaan martelaar en mythe, blz. 79-87.

Grosfeld N., De schuttersgilden van Bergen op Zoom, in: Sebastiaan martelaar of mythe, blz. 96-105. Dezelfde tekst is gepubliceerd in: De Waterschans (Bergen op Zoom) jrg. 23 (1993) nr. 2.

Cremers H., Groeningen en haar gilde, in: Programma Kringgildedag Land van Cuijk 15 mei 1994, blz. 9-12. en blz. 39.

Bos Johan en John Vrancken, Landjuweel 1993 Etten-Leur, uitgave: St. Hubertusgilde Leur, 1993, 96 blz., gebonden in stijve omslag, A4, 50 ex., fotoboek dat op gevarieerde wijze (door de medewerking van het amateur fotografen collectief (Etten-Leur) een beeld geeft van het Leurse Landjuweel 1993, ISBN 90-9006739-6, Kosten: f.50,= excl. porto, te bestellen: Korte Brugstr. 28, 4871 XS Etten-Leur, tel. 01608-13270.

Verwers W.J.H., Archeologische kroniek van Noord-Brabant 1992, in: Brabants Heem jrg. 46 (1994) nr. 1 blz. 28-29 betreft bronzen speerpunt Sint-Sebastiaangilde Oirschot.

Staals L., Het Sint-Jansgilde (Soerendonk) door de eeuwen heen, 5 blz. in: programmaboekje 52e Kringgildedag Kempenland Soerendonk 5 juni 1994.

Exel W. van, "En die opbloei zal er komen", Verhalenbundel bij het 350-

jarig jubileum van het Sint-Jansgilde van Soerendonk, uitgave: Sint-Jansgilde Soerendonk, 1994, 92 blz., ill., gebrocheerd, A5, ISBN 90-9007285-3, met bijdragen van: W. v. Exel, H. van den Heuvel, H. v.d. Sanden, P. Snijders, P. Thoben; kosten: f. 12,50 (excl. porto); te bestellen: De Rutjens 16, 6027 PK Soerendonk.

Jacobs R.C.M., Sint-Jorisgilde Zevenbergen 450 jaar oud, in: De Gildetrom jrg. 39 (1992) afl. 3, blz. 54-55.

Jongh A. de "Aan zijne Majesteit den Koning der Nederlanden" (betreft schuttersgilde Raamsdonk), in: De Gildetrom jrg. 40 (1993) afl. 2, blz. 28-29.

Mooij Ch. de, De koningsmuts van het Ambrosiusgilde te Made, in: De Gildetrom jrg. 40 (1993) afl. 2, blz. 30.

Coolen A., Nou zijn de mensen allemaal komen kijken. Het vendelen beschreven door Antoon Coolen, in: De Gildetrom jrg. 40 (1993) afl. 3, blz. 53.

Dooremolen T., Een verboden teerdag in Son en Breugel, in: De Gildetrom jrg. 40 (1993) afl. 4, blz. 81-84.

Autenboer E. van, Hoe geraken gilden aan geld?, in: De Gildetrom jrg. 40 (1993) afl. 4, blz. 84.

Steijns G., Waarom gildebroeder? Een persoonlijke verkenning in: De Gildetrom jrg. 40 (1993) afl. 4, blz. 85-87.

Gillet A.V., Twee hoofdgilden: Leuven en Soissons, in: De Gildetrom jrg. 40 (1993) afl. 4 blz. 88-90.

Esch A.E.M. van, Zeldzame ontdekking (lanspunt Sint-Sebastiaansgilde Oirschot), in: De Gildetrom jrg. 41 (1994) afl. 1 blz. 7.

Douma H., De Gildebrief van 1515 van het St. Maartens- en St. Anthoniusgilde te Cuijk. Met enkele nadere gegevens uit de 16e eeuw, in: Merlet jrg. 29 (1993) nr. 3-4, blz. 51-66; bespreking van gildebrief, eerste bladzijde gildeboek en weergave van een aantal eigendomsakten door middel van een beknopte regestenlijst. (info: Antonispark 14, 5845 BN St. Anthonis).

LEZINGENREEKS SCHUTTERS GILDEN

Op vijf maandagavonden (16 jan., 23 jan., 30 jan., 6 febr. en 13 febr.) zullen lezingen over de Noordbrabantse schuttersgilden worden gehouden in het gildehuis van het Sint-Jorisgilde Stratum. Deze reeks wordt georganiseerd door de Stichting Brabantse Regionale Geschiedschrijving. In het vorige nummer van de Gildetrom is daar ook melding van gemaakt. (blz. 74)

Deelnamekosten: f. 95,= (inclusief koffie en syllabus). Aanmeldingen vóór 2 januari 1995 bij genoemde stichting: Postbus 1104, 5200 BD 's-Hertogenbosch, telefoon: 073-146193. ■

UIT BRIEVEN

Deze rubriek geeft aan iedereen de mogelijkheid zijn of haar mening te ventileren over alles wat het Noordbrabantse gildewezen aangaat. Bijdragen zijn welkom: bondig en onderkend. Te lange brieven worden ingekort. Bijdragen blijven voor verantwoording van de inzenders.

Woordje van afscheid

Namens het kringbestuur en de aangesloten gilden van Kring Baronie en Markiezaat schrijft de Kringsecretaris bij het overlijden van Herman van Rijckevorsel:

Herman we hebben jou begeleid op je laatste tocht. Het was de laatste maal dat wij, het Sint-Willibrordusgilde uit Alphen, het kringbestuur vanaf de Brucknerlaan voorafgingen naar de Fatimakerk. We gingen de allerlaatste tocht ondernemen. Die tocht moest in jouw oogpunt, perfect, indrukwekkend zijn. En dat was ook zo. Er mocht niets misgaan. Jij was er altijd zo alert op. Ik persoonlijk bewaar zulke mooie, blijvende herinneringen aan jou. Ik vond het een eer (en ik meen het) om met jou acht jaar te hebben mogen werken. Wij botsten nogal eens. Ook ik was niet een van de gemakkelijkste jongens. Maar je liet eenieder in zijn of haar waarde. Ik heb ontzettend veel van je geleerd. Het was immers allemaal nieuw voor mij. We hebben op zijn tijd gelachen. Ook verdriet kwam menigmaal om de hoek kijken. Men heeft je niet gespaard, maar steeds kwam je teruggevochten en hoe. Herman, jij was een gildebroeder, waar men altijd aan kon kloppen; immer stond de deur open. Herman, wij gildebroeders van jouw kring Baronie-Markiezaat, wij zullen jou ontzettend missen. Dat gaan we nu pas beseffen. Jij was vrij recent nog in Alphen bij de kringdag. Jij was op de Leur bij het koningschieten bij het Hubertusgilde; het gilde waar jij zo trots op was vanwege het landjuweel in 1993. Achteraf vragen wij ons af of het niet te veel is geweest. Nam je niet te veel hooi op je vork? Ik vergeet de dag niet dat jij en Door me bij jou riep. Het was net voor jouw zware operatie. Ik vergeet het mijn levenlang niet. Het was winter 1993. Niets vermoedend kwam ik aan in de Brucknerlaan nummer 21. Wie schetst mijn verbazing; ook de begrafenisonder-neming was aanwezig. Je had tot in de kleinste details je eigen uitvaart helemaal geregeld. Ook ik had een taak.

Jij vroeg veel van mij. Maar Herman, ik wist wat mijn plicht was. Wat mij te doen stond. De opgelegde taken diende ik te respecteren. Herman deze avond zal altijd bij me blijven. Deze avond zal ik nooit vergeten. Wie kon toen vermoeden dat het einde niet lang meer op zich zou laten wachten? Inderdaad, Gods wegen zijn ondoorgrondelijk. God wees jou, Herman, met de vinger aan. Jij was aan de beurt Herman. Toen wij echter met Door en je kinderen de laatste groet aan je brachten - je lag er zo vredig bij - toen konden we vrede hebben. Toen konden we berusten; jouw dood accepteren. God beschikt, God beslist. Graag citeer ik daarom uit een van de door mij voorgelezen voorbeden: Voor onze dierbare overledene Hermanus van Rijckevorsel, dat zijn leven, zijn vreugde en lijden, zijn zwakheid en vertrouwen, de Heer mogen bewegen hem te stellen aan zijn rechterzijde en hem doet leven in de volheid van vrede en vreugde. Vaarwel dan Herman, vaarwel; veel kracht, veel sterkte voor Door, voor je pleegkinderen, waar je zo intens veel van hield. Vaarwel dan en dat je moge rusten in vrede bij jouw schep-
per.

Adrie Boot

De gilden op het grensvlak tussen verleden en toekomst

Regelmatig worden discussies gevoerd over de identiteit van het gilde, de vrouw binnen het gilde, de relatie tussen gilde en kerk. We mogen blij zijn dat dit soort discussies gevoerd worden. Toch vind ik dat de discussies zich vaak te veel concentreren op de uiterlijkheden en het innerlijke van het gilde niet raken. Bij deze discussies is er telkens een spanning tussen het respect voor het verleden en een open oor en oog houden voor alles

wat er in deze tijd gaande is. Die spanning leeft niet alleen in het gilde, maar ook in onze maatschappij en in onze religie. Sommigen willen alles bij het oude laten; ze menen oprecht dat alles vroeger beter was. Aan de andere kant zijn er mensen voor wie veranderingen niet vlug genoeg kunnen gaan. De meesten van ons zitten ergens tussen die twee uitersten.

Hoe vind je nu het juiste evenwicht tussen verleden, heden en vooral toekomst. En hoe doe je dat, dat idealen van oudsher ook mensen in onze tijd aanspreken en inspireren, om de toekomst aan te kunnen.

Bij de discussies moeten wij wat mij betreft blijven uitgaan van de idealen die door de eeuwen heen in het gilde recht overeind zijn gebleven: Broederschap, vriendschap, burgerzin, trouw en eerbied voor de menselijke waardigheid. Met deze idealen in het achterhoofd kunnen de discussies evenwichtig en ook realistisch worden gevoerd. Dit houdt in dat wij ons niet op de uiterlijkheden moeten concentreren. Zo zal de discussie over de vrouw binnen het gilde moeten worden gevoerd op basis van welke functie kunnen zij binnen het gilde van nu vervullen. Dan is een discussie over het lid mogen zijn van vrouwen, wat mij betreft, een afgeleide. De functie van de vrouw mag niet zo maar een kopie zijn van hetgeen de man doet binnen het gilde: zij moet een eigen plek hebben, een eigen functie. Zij moet iets toevoegen aan onze idealen als broederschap e.d.

Voor ons gilde betekende dat ondermeer dat de oudste bekende Caert, de Charter van 3 juni 1560, uitgangspunt blijft voor discussies over Statuten en Huishoudelijk Reglement. Gebruiken dienen hier dan ook bij aan te sluiten. Dit is thans nog terug te vinden in de gebruiken bij de toelatingscriteria van leden en vrienden,

de installatie van nieuwe gildebroeders, het teren e.v.a. Dit dwingt respect af bij anderen, dat bepaalt de identiteit. Toch is de gildesfeer van evengroot belang. Daarin moet blijvend geïnvesteerd worden. Bij de discussies moeten dan ook zoveel mogelijk mensen worden betrokken, zowel gildebroeders, gildezusters als gildenvrienden en ook mensen van buiten.

Soest, René van Hal

KORT NIEUWS

Weinig verwantschap?

Het nieuwe vaandel van het Cuijkse gilde is niet overal enthousiast ontvangen, (zie: Gildetrom, jrg. 40 (1) blz. 15). Akki Holla vindt dat het vaandel door een "niet terzake deskundige" ontworpen is. "Het vertoont weinig verwantschap met de patronen van de oude gilde en legervandels. Juist ook de vormgeving van de "moderne" logo's zijn daar mede debet aan". (zie: Vexilla Nostra no. 186, blz. 67-68 uitgave van de Ned. Ver. voor Vlaggenkunde). Gelukkig denken velen er anders over en zijn de Cuijkse gildebroeders uitermate tevreden. ■

WATERS Reeds 60 jaar makers van vaandels, vendels en andere gildeattributen

Joke Willigers,
Zand 33, 5721 SM Asten (Liessel) 04934-2568

**ELEKTROTECHNIEK
HOOGENDOORN**

**ELEKTROTECHNISCH
INSTALLATIE- EN VERHUURBEDRIJF**

voor geluids- en omroepinstallaties
ten behoeve van:
GILDEFESTEN-FEESTTENTEN-WEDSTRIJDEN

**HOOGSTRAAT 133 5051 RV GOIRLE
TEL. 013-345068 FAX 013-340314**

**U BENT AL ABONNEE
NU DIE ANDERE 4000
GILDEBROEDERS NOG**

HET MUZIEKINSTRUMENTMAKERSMUSEUM

maakt op ambachtelijke wijze
GILDETRUMMEN
in eigen atelier

- drijven en ciseleren van patroonheilige
- alle gildetromonderdelen en -benodigdheden
- reparaties

tel.: 013-420331
Veldhovenring 20-22,
5041 BC Tilburg

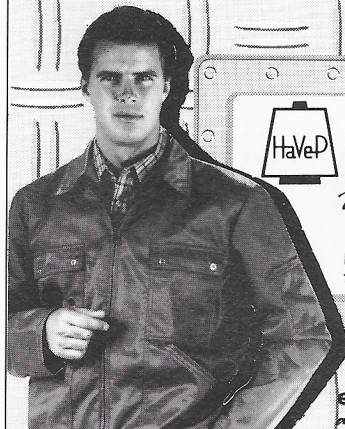
JUWELIERS - HORLOGES
Jan Andriessen
 DORPSSTRAAT 54
 5708 GJ HELMOND (STIPHOUT)
 TEL. 04920 - 50792
 FAX 04920 - 22269

van berkel b.v.
 loodgieter
 installateur
 postbus 269, 5050 ag goirle, 013 - 34 24 45

**RESTAURATIE-ATELIER
 DE TIENDSCHUUR**
 Reeds jaren ervaring met
 archief- en textielconservering
 Kapelaan Poellplein 1, 5046 GV Tilburg, telefoon 013 - 368355

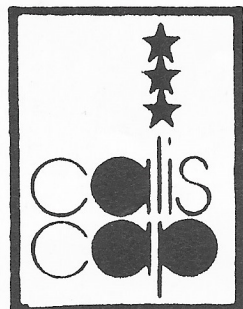
bedrijfskleding
Merkbaar beter!
 b.v. textielfabrieken h. van puijenbroek - goirle
 tel. 013-349003 fax 013-343433
 een sterk staaltje vakmanschap
 al meer dan 125 jaar

**GEACHTE GILDEBROEDERS
 EN GILDEZUSTERS**

*Voor het leveren van, of
 deskundig advies over uw*

GILDEHOEDEN OF GILDEVEREN:

Calis-Modes
 De Elders 8
 5087 AK Diessen
 Tel.: 04254 - 1773

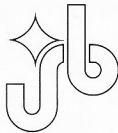

**een zaak van
 vertrouwen**

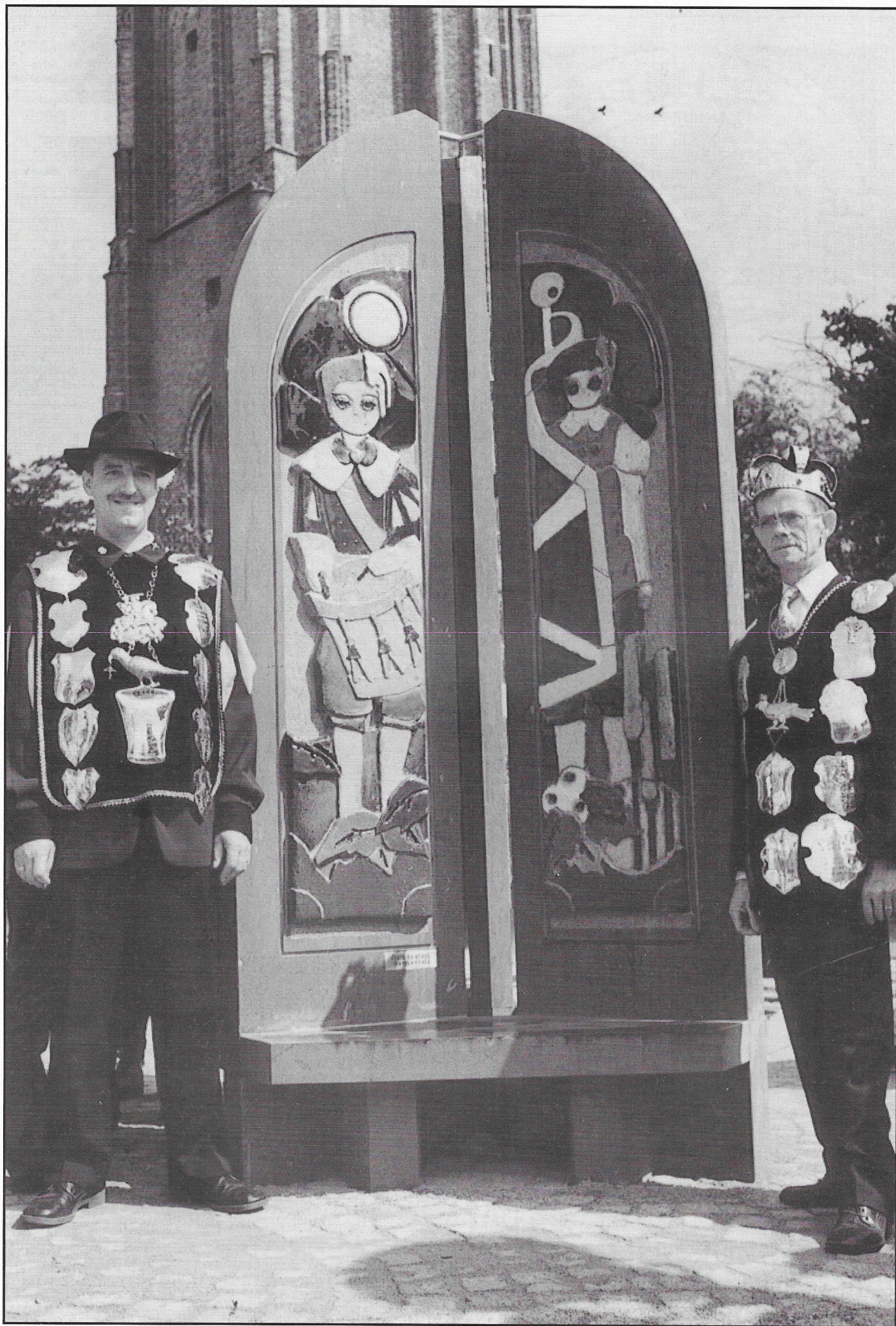
- premiebouw
- renovatie
- vrije sektor
- verbouwingen
- utiliteitsbouw
- onderhoud
- dealer: Unidek volumebouw

**AANNEMERSBEDRIJF
 GEBR. HOUTEPEN B.V.**
 ZANDSCHELSTRAAT 1-01 POSTBUS 165
 5050 AD GOIRLE TELEFOON 013-34 90 32

- Goud en Zilver
- Reparaties
- Veranderingen
- Nieuw werk
- Eigen ontwerp
- Gildewerk
- Graveren

 John Bijsterveld
 Meester Goudsmid/Edelsmid
 Leenderweg 37 Valkenswaard Tel. 04902-42489

Antoon van Doormaal van het Sint-Jorisgilde en Sijef de Brouwer van het Sint-Sebastiaangilde uit Diessen flankeren het nieuwe kunstwerk.